

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

LØNNSUTVIKLINGEN I POLITIET FOR PERIODEN 2009 – 2017

Versjon 1.0, 22. november 2017

INNHold

1	SAMMENDRAG	3
2	INNLEDNING.....	6
2.1	Bakgrunn for og formål med statistikkarbeidet.....	6
2.2	Data som er anvendt i arbeidet.....	6
2.2.1	SAP.....	6
2.2.2	SSBs lønnsstatistikk.....	7
2.2.3	SST og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.....	8
2.3	Metodikk.....	8
2.4	Begrensninger ved analysen.....	8
2.5	Organisering av arbeidet.....	11
3	LØNNSUTVIKLINGEN I STATEN 2009-2016.....	12
4	LØNNSUTVIKLING FOR POLITISTILLINGER 2009-2017 ..	14
4.1	Innledning.....	14
4.2	Lønnsutvikling for politistillinger.....	14
4.3	Lønnsutvikling for politistillinger i ulike deler av politiet.....	15
4.4	Lønnsutvikling for kvinner og menn i politistillinger.....	16
4.5	Lønnsutvikling for ansatte i politistillinger og sammenlignbare grupper i staten.....	17
5	LØNNSUTVIKLINGEN FOR JURISTER 2009-2017	18
5.1	Innledning.....	18
5.2	Lønnsutviklingen for ulike grupper jurister.....	18
5.3	Lønnsutviklingen for jurister i ulike deler av politiet.....	19
5.4	Lønnsutviklingen for kvinner og menn blant jurister.....	19
5.5	Lønnsutvikling for ansatte i juriststillinger og sammenlignbare grupper i staten.....	20
6	LØNNSUTVIKLING FOR SIVILE STILLINGER 2009-2017 ..	21
6.1	Innledning.....	21
6.2	Lønnsutviklinger for ulike grupper i sivile stillinger.....	22
6.3	Lønnsutviklingen for Gruppe 1 i ulike deler av politiet.....	25
6.4	Lønnsutviklingen for kvinner og menn blant sivile.....	25
7	LØNNSUTVIKLING LEDERE I POLITIET 2009-2017.....	28
7.1	Innledning.....	28
7.2	Lønnsutviklingen for ulike grupper ledere i politistillinger.....	28
7.2.1	Lønnsvekst for ledere i politistillinger.....	28
7.2.2	Lønnsvekst for ledere i juridiske stillinger.....	29
7.2.3	Lønnsvekst for ledere i sivile gruppe 1.....	30
7.2.4	Lønnsvekst for ledere i sivile gruppe 2.....	31
7.2.5	Lønnsvekst for toppledere.....	32
7.3	Lønnsutviklingen for ledere i ulike deler av politiet.....	33
7.4	Lønnsutviklingen for kvinner og menn blant ledere.....	36
8	VEDLEGG	38
8.1	Generelt om lønssystemet i politiet.....	38
8.1.1	Generelt om HTA og mulighet for lønnsforskjeller og hjemler for endring.....	38
8.1.2	Nærmere om lønssystemet.....	39
8.1.3	Sentrale lønnspolitiske tiltak i perioden 2009-2016.....	40
8.2	Lønnartoversikt.....	42
8.3	SST.....	44

1 SAMMENDRAG

I rapporten dokumenteres lønnsutviklingen i politiet i perioden 2009 – 2017. Rapporten baserer seg på lønnsdata for alle ansatte fra politiets lønssystem (SAP). Det ses på en rekke stillingsgrupper innenfor hovedgruppene politi, sivile og jurister. Det er også sett på lønnsutviklingen for gruppene mellom ulike enheter i politiet. I tillegg er det gjort en sammenligning av lønnsutviklingen til statsansatte. Tall for lønn for ansatte i staten foreligger kun frem til og med 2016.

Valg av tidspunkt for uttrekk av politiets lønnsdata er gjort med hensyn på å sikre størst grad av sammenlignbarhet med lønnsdata for statsansatte. Uttrekke for politiet er foretatt for mai måned. En av hovedgrunnene til dette er at man ikke ønsket å inkludere eventuelle tillegg fra lokale forhandlinger på lik linje med lønnsdataene for statlig tilsatte. Sommermånedene ble unngått da de inkluderer en god del sommerferievikarer, samt ekskluderte praksisveiledere. Dette ville redusert sammenlignbarheten med dataene for statsansatte som tas ut i september måned.

Det er tre lønnsstørrelser som analyseres – grunnlønn, grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg. Grunnlønn pluss faste tillegg vil fange opp tillegg som den ansatte pålegges for tilleggsbelastninger, uavhengig av turnus og arbeidende timer. Om lag 2/3 av alle ansatte i politiet får slike faste tillegg. Variable tillegg er primært knyttet til når på døgnet en er på arbeid. I denne kategorien kan eksempelvis tillegg for ubekvem arbeidstid ligge. Lønnsstørrelsen grunnlønn pluss faste og variable tillegg vil dermed fange opp månedsfortjeneste i alt. Det ses ikke på utgifter til overtid i rapporten.

I rapporten beskrives lønnsutviklingen i politiet. Det ligger ikke innenfor rammene av denne rapporten å gi nærmere forklaringer på bakenforliggende årsaker til utviklingen.

I tabell 1.1 oppsummeres noen hovedtall for lønnsutviklingen for ulike grupper i politiet.

Tabell 1.1. Akkumulert nominell lønnsvekst for utvalgte grupper i politiet. Målt i prosent, 2009 – 2016

		Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
Alle i politiet		23,2	29,2	28,2
Politistillinger	Politibetjent 1	16,1	27,4	24,1
	Politibetjent 2	15,6	27,4	25,8
	Politibetjent 3	18,6	28,7	27,0
	Politiførstebetjent	22,1	31,3	28,8
	Politioverbetjent	23,5	32,2	31,4
	Totalt for gruppen	18,6	28,3	26,5
Sivile stillinger	"Rådgiver-gruppen"	25,1	25,9	26,4
	"Sivilt politifaglig arbeid"	24,8	34,8	32,0
	Totalt for gruppen	27,2	28,9	28,7
Juriststillinger	Politifullmektig	27,5	34,1	36,6
	Politiadvokat	19,3	17,8	20,7
	Politiadvokat 2	19,8	18,0	20,0
	Politiinspektør	31,5	31,0	32,4
	Totalt for gruppen	24,4	23,4	26,1
Stat ¹⁾		25,7	26,8	29,4

¹⁾Tall for lønnsutviklingen i staten er basert på tall for perioden september 2009 - september 2016. De sammenlignes med SAP-tall for perioden mai 2009 – mai 2016, se kapittel 2 for en drøfting.

Kilde: Politidirektoratet, KMD, SSB og SST

Det er relativt store forskjeller i lønnsutviklingen mellom hovedgruppene politi, sivile og jurister når det ses på grunnlønn, men i mindre grad når det ses på utviklingen i grunnlønn pluss faste tillegg.

Målt i grunnlønn var akkumulert lønnsvekst for "politibetjentgruppen" (PB1, PB2 og PB3) om lag 16-18 prosent i perioden 2009 – 2016, mot 25,7 prosent for alle statsansatte i samme periode. Ses det på grunnlønn pluss faste tillegg var lønnsveksten om lag 27-28 prosent for disse gruppene, litt i overkant av lønnsveksten for alle statsansatte i perioden. Politiførstebetjenter (PFB) og politioverbetjenter (POB) har hatt noe høyere lønnsvekst enn gruppen politibetjenter uavhengig av hvilken lønnsstørrelse det ses på. En vurdering av en eventuell mindrelønnsutvikling sammenlignet med statsansatte avhenger dermed om man måler lønn med eller uten faste tillegg.

Blant jurister har det vært en ulik lønnsutvikling. Politifullmektige og politiinspektører med påtalekompetanse har hatt en sterkere lønnsvekst enn politiadvokat og politiadvokat 2. Veksten for politifullmektig har bl.a. sammenheng med at de ble omfattet av ATB-avtalen og fikk ATB-tillegget fra oktober 2009. De var ikke omfattet av den tidligere avtalen for påtalejurister. Den akkumulerte nominelle lønnsveksten i grunnlønn pluss faste tillegg har vært noe lavere for politiadvokat og politiadvokat 2 enn for statsansatte med lang utdanning. I perioden 2010-2014 var lønnsveksten for juristene i politiet gjennomgående lavere enn for statsadvokatene underlagt Riksadvokaten.

Det er mange ulike sivile stillingskategorier i politiet. Gruppen for konsulenter, førstekonsulenter, seniorkonsulenter, rådgivere og seniorrådgivere har gjennomgående hatt en svakere lønnsvekst enn i staten samlet. Gruppen av

sivile med mer politifaglige oppgaver, slik som for eksempel arrestforvarere og grensekontrollører, har hatt en betydelig sterkere lønnsvekst enn i staten, målt ved utviklingen i grunnlønn pluss faste tillegg. En hovedforklaring på dette er at arrestforvarere og grensekontrollører fikk ATB-t tillegg, som inngår i faste tillegg, i lønnsoppgjøret for 2009.

Veksten i lederlønninger har vært høyere enn for de fleste andre gruppene i politiet. Blant ledergruppene er det topplederne som har hatt sterkest akkumulert lønnsvekst for samtlige lønnsstørrelser for perioden 2009-2016, se tabell 1.2. Lønnsvekst samlet sett i de enkelte gruppene ligger over lønnsveksten i staten for alle lønnsstørrelsene.

Tabell 1.2 Akkumulert nominell lønnsvekst for ledere i politiet. Målt i prosent. 2009 – 2016

	Politigrupper	Juristgrupper	Sivile ledere 1 ¹⁾	Sivile ledere 2 ²⁾	Toppledere ³⁾
Grunnlønn	26,6	36,2	31,6	32,1	41,9
Grunnlønn pluss faste tillegg	34,8	35,1	33,8	32,4	40,4
Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	33,8	36,3	29,5	33,2	39,8

¹⁾ 0290 Politiinspektør, 1058 Administrasjonssjef, 1407 Avdelingsleder og 1404 Namsfogd

²⁾ 1054 Kontorsjef, 1055 Personalsjef, 1056 Økonomisjef, 1057 Informasjonssjef, 1211 Seksjonssjef og 1473 Studieveileder

³⁾ 0292 Politimester (PU), 1062 Avdelingsdirektør (NID), 1062 Direktør (PIT og PFT), 1244 Sjef for UP, 1480 Sjef for PHS, 1504 Namsfogd (Oslo), 9106 Direktør(POD), 9120 Politimester (politidistrikt og Kripas), 9205 Sjef for Økokrim
Kilde: Politidirektoratet

Gjennomgående synes det som kvinner tjener noe mindre enn menn i politiet, men lønnsforskjellene er relativt små for de fleste ansattgrupper.

Politiutdanningen består av en 3-åring bachelorutdanning ved Politihøgskolen. Lønnsutviklingen for utvalgte politistillinger er sett opp mot lønnsutviklingen til lønnstagerer i staten med 1-4 års høyere utdanning og sykepleiere. Tallgrunlaget viser at den akkumulerte nominelle lønnsveksten i grunnlønn pluss faste tillegg for politistillinger har vært noe høyere enn for både statsansatte med 1-4 års utdanning og sykepleiere i perioden 2009-2016. Lønnsstørrelsen grunnlønn var ikke mulig å fremskaffe for disse gruppene da Statistisk sentralbyrå ikke produserer statistikk på dette nivået. Lønnsutviklingen for jurister sammenlignes med gruppen universitetsutdannede i staten med over 4 års høyere utdanning, samt statsadvokater for deler av perioden. Tallene viser at den akkumulerte nominelle lønnsveksten i grunnlønn pluss faste tillegg har vært lavere for politiadvokat og politiadvokat 2 enn for disse statsansatte og statsadvokatene. Det understrekes imidlertid at det er vanskelig å sammenligne lønnsveksten i politiet med andre grupper i staten. Det er ikke mulig å finne grupper med helt lik utdanning og praksis.

2 INNLEDNING

2.1 Bakgrunn for og formål med statistikkarbeidet

Politiet mangler en lønnsstatistikk for ansatte i etaten. En slik statistikk vil blant annet være nyttig som kunnskapsunderlag opp mot lønnsforhandlingene i etaten. Utgangspunktet for rapporten er et felles arbeid som tidligere er utført i samarbeid mellom Politiets Fellesforbund og Politidirektoratet og som resulterte i en felles rapport.

Hovedformålet med dette statistikkarbeidet er å etablere et grunnlag som skaper en felles forståelse for hva lønnsutviklingen i politiet har vært de seneste årene. I denne rapporten ses det på lønnsutviklingen for ulike stillingsgrupper i politiet og det sammenlignes med lønnsutviklingen for statsansatte.

2.2 Data som er anvendt i arbeidet

2.2.1 SAP

SAP er politiets lønssystem. Det inneholder detaljerte opplysninger om lønn for alle ansatte i politiet. For SAP-tallene tas det utgangspunkt i lønnsuttrekk pr. 31. mai hvert år for perioden 2009 – 2017.¹

I analysen ses det på tre ulike lønnsstørrelser:

- Grunnlønn
- Grunnlønn pluss faste tillegg
- Grunnlønn pluss faste og variable tillegg

Definisjoner av lønnsbegrepene som benyttes i rapporten:

Grunnlønn

- Lønn etter A-tabellen
- Tillegg etter B-tabellen (før 1. mai 2016) som ikke er knyttet til særskilte funksjoner, oppgaver e.l. **
- Lønn etter A-tabell for akademikere (1. mai 2016 – 30.04.2017) *
- Lønn etter lederlønnstabellen
- Individuell avtalt lønn/tillegg som ikke er knyttet til særskilte funksjoner, oppgaver e.l. **

**Akademikere: Som følge av at SAP ikke er tilpasset "individuell avtalt lønn" er lønnsdata pr. 31.5.2017 i praksis også basert på A-tabell pluss individuelle tillegg. Lønn for akademikere justeres først pr. 01.10.2017.*

*** Det kan ikke utelukkes at tillegg etter B-tabellen eller andre individuelle tillegg er knyttet til særskilte funksjoner, oppgaver e.l.*

¹ Ansatte i foreldrepermisjon er inkludert i lønnsuttrekket. For personer som er deltidsansatte eller i delvis permisjon, er lønn omregnet til en 100 prosent stilling.

Faste tillegg

- Faste kronetillegg for ulike belastninger og tilleggsfunksjoner. Disse utbetales som en del av den faste månedslønnen og er uavhengig av turnus og faktisk arbeidstid den aktuelle måned.

Variable tillegg

- Uregelmessige tillegg som er knyttet til spesielle arbeidsoppgaver eller arbeidstider. Omfatter blant annet tillegg for ubekvem arbeidstid, utkallingstillegg, skifttillegg, beredskapstillegg mv.

Lønnsbegrepet i lønnsstatistikken er begrenset til å omfatte kontante godtgjørelser fra arbeidsgiver til arbeidstaker for utført arbeid. Statistikken omfatter følgelig ikke naturalytelser, forsikringer og heller ikke trekkfrie utgiftsgodtgjørelser og lignende. Overtid, reisetid og feriepengetillegg er ikke en del av uttrekket. Det er søkt å oppnå et lønnsgrunnlag så nær opptil grunnlaget for SSBs lønnsstatistikk som mulig.

Det er sett på ulike stillingskoder innenfor følgende hovedstillingsgrupper:

- Politi
- Sivile
- Jurister

2.2.2 SSBs lønnsstatistikk

Ved sammenligning av SAP-tall opp mot tall for lønn for ansatte i staten benyttes Statistisk sentralbyrås (SSB) lønnsstatistikk for staten. SSB produserer årlig lønnsstatistikk basert på innhentet lønnsinformasjon for september.

Statistikk fra SSB er hentet ut for perioden september 2009 – september 2016. Til og med 2014 ble data innhentet elektronisk fra virksomheter som omfattes av utvalget til årlig lønnsstatistikk. Det ble innhentet informasjon om blant annet avtalt lønn, bonus, uregelmessige tillegg og arbeidstid til den enkelte ansatte i virksomheten. Da var talletidspunkt 30. september. Fra og med 2015 er datagrunnlaget til statistikken basert på opplysninger fra A-meldingen. A-meldingen er en samordnet rapportering av lønns- og ansettelsesopplysninger til Skatteetaten, NAV og Statistisk sentralbyrå regulert av a-opplysningsloven. Data blir innhentet elektronisk fra Skatteetaten ved Etatenes fellesforvaltning (EFF). A-ordningen har medført et større og bedre datagrunnlag for lønnsstatistikk for områder der lønnsstatistikken tidligere var basert på utvalg. Viktige forskjeller er at statistikken nå omfatter alle arbeidstakere og ikke et utvalg, og at man har månedlige data for hvert arbeidsforhold. På grunn av nye innsamlingsmetoder og større datamaterialet er det brudd i statistikken til SSB i 2015. Det er opprettet nye tidsserier i statistikkbanken med 2015 som startår, og tidligere tidsserier er avsluttet. Det er også et brudd i tidsserien knyttet til at yrkesinformasjonen fra og med 2015 er basert på ny yrkesstandard. Det er derfor ikke mulig å sammenligne yrker før og etter 2015.

2.2.3 SST og Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Data om grunnlønn i staten i perioden 2009 – 2014 er hentet fra Statens sentrale tjenestemannsregister (SST), og har referansedato 1. oktober.² Fra 2015 har SSB hentet lønnsstatistikk fra a-ordningen, og innsamling av data til SST er derfor ikke videreført. Data for grunnlønn for ansatte i staten fra 2015 er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Dette er basert på tallmateriale fra SSB, og er hentet ut for perioden september 2015-2016. Arbeidet gjort av KMD tilfredsstillende ikke kravet til offisiell statistikk, og er kun utarbeidet for å dekke interne behov.

2.3 Metodikk

Analysetilnærmingen er kvantitativ analyse av lønnsdata. 2009 er satt som basisår. Det er beregnet både årlig lønnsvekst og akkumulert lønnsvekst for perioden. I rapporten ses det både på nominell og reell lønnsvekst. Nominell lønn vil si bruttolønn før skatt, altså det eksakte kronebeløpet man får i lønn. I motsetning til reallønn som angir verdien av lønna. For å finne reallønnsutvikling tas det utgangspunkt i nominell lønn, justert for det som går tapt gjennom prisstigningen, representert ved konsumprisindeksen (KPI).

SAP-tallene sammenlignes med SSBs lønnsstatistikk for lønnsstørrelsene grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg. For sammenligning på nivå for grunnlønn for statsansatte benyttes tall fra SST i perioden 2009-2014. Fra 2015-2016 benyttes tall fra KMD, se avsnitt 2.2.3.

Ved flere av tabellene i rapporten er det valgt å fokusere på lønnsstørrelsen grunnlønn pluss faste tillegg. Årsaken til dette er at i politiet kan lønnskompensasjon for en spesiell funksjon enten gis som ekstra trinn på a-tabellen og vil da ligge i grunnlønn, eller den kan gis som et tillegg på en egen lønnart og vil da defineres som et fast tillegg. For lokale avtaler benyttes begge deler. Det vil si at politidistrikt/særorgan har ulik praksis på dette. For sentrale særavtaler legges det alltid tillegg på en dedikert lønnart og den defineres som fast tillegg, det vil si at for noen ligger kompensasjon for funksjon som grunnlønn og for noen som fast tillegg. Dette medfører at grunnlønn i en virksomhet ikke alltid er sammenlignbart med grunnlønn i en annen virksomhet. Det kan også være ulik praksis i øvrige statlige virksomheter, noe som vil gjøre det vanskelig å sammenligne grunnlønn i politiet med grunnlønn i andre statlige virksomheter. Det har også vært endringer i praksis over tid. Noen sentrale avtaler som tidligere ble forhandlet lokalt og lagt som trinn på a-tabellen, ligger nå som fast tillegg. Grunnlønn og faste tillegg vil derfor hver for seg ikke gi et korrekt bilde av utviklingen over tid.

2.4 Begrensninger ved analysen

I dette delkapitlet peker vi på ulike begrensninger ved datamaterialet og metodikken som er blitt brukt. Det er ikke uproblematisk å sammenligne lønnsveksten mellom statsansatte og ansatte i politiet. Det er flere faktorer som

² For flere detaljer om datagrunnlaget fra SST, se vedlegg (8.3)

kan ha en innvirkning på sammenlignbarheten, samt være med på å forklare observerte ulikheter i lønnsveksten mellom de to gruppene.

Tellingstidspunkt

Tellingstidspunktet til SSB er pr. 30. september hvert år, noe som tilsier at datamaterialet representerer et lønnsnivå som inkluderer det sentrale lønnsoppgjøret på våren det aktuelle året, i tillegg til justeringsoppgjøret, men inneholder ikke eventuelle tillegg fra lokale forhandlinger på høsten. For å få best mulig sammenlignbarhet med SSBs tall er uttrekkene fra SAP pr. 31. mai hvert år. På denne måten unngås at lokale lønnsforhandlinger inkluderes uttrekkene, se tabell 2.1. Justeringsoppgjøret er ikke inkludert i uttrekkene fra SAP. Innhold i og ulik innretning av sentrale justeringsoppgjør vil dermed teoretisk sett kunne bidra til ulik lønnsutvikling i staten. Det skyldes at i slike oppgjør gis spesielle grupper i staten en lønnsøkning. De deler av staten som da har mange lønnstagere innenfor den utvalgte gruppen, vil da kunne oppleve en høyere lønnsvekst enn andre deler av staten som ikke har så mange lønnstagere i denne gruppen. I de senere år er det kun i 2010 at det ble avsatt midler til justeringsoppgjør. Det ble da totalt avsatt 585 mill. kroner, delt opp i to poster som skulle ha en lavtlønnsprofil. Etter arbeidsgruppens oppfatning er ikke grunn til å tro at dette justeringsoppgjøret kan forklare noen særlig forskjell i samlet akkumulert lønnsutvikling i politiet og i staten.

Tabell 2.1 Oversikt over lønnsoppgjør i politiet 2009-2017

År	SST/A-melding	Sentralt oppgjør		Justeringsoppgjør		Lokale forhandlinger	
		Virkningsdato	Endret i SAP	Virkningsdato	Endret i SAP	Virkningsdato	Endret i SAP
2017	September	01.05.2017	Mai			01.07.2017	
2016	September	01.05.2016	Juli			01.07.2016	Nov./Des.
2015	September	01.05.2015	Mai				
2014	September	01.05.2014	Juni	01.07.2014	Juli	01.08.2014	Nov./Des.
2013	September	01.05.2013	Mai				
2012	September	01.05.2012	Juli	01.07.2012	Juli	01.09.2012	Nov./Des.
2011	September	01.05.2011	Mai			01.10.2011	Nov./Des.
2010	September	01.05.2010	Juni	01.07.2010	September	01.09.2010	Nov./Des.
2009	September	01.05.2009	Juni	01.09.2009	September		

Kilde: Politidirektoratet

Uttrekkene som benyttes som datagrunnlag for lønnsveksten i politiet er pr. 31. mai. Statistikk for statsansatte fra Statistisk sentralbyrå er hentet ut pr. 30. september. Et uttrekk fra mai måned vil antakelig gi en noe ulik ansattbase enn ved et uttrekk i september. Dette skyldes at en stor gruppe nyutdannede i politistillinger ofte tilsettes på høsten. Isolert sett ville et uttrekk i september fra SAP kunne bidratt til noe lavere lønnsnivå for eksempel PB1-gruppen siden det da er flere tilsatte med lavere lønn. Effekten er trolig relativt marginal. Og siden det i denne rapporten er fokus på lønnsvekst vil effekten være lik null gitt at tilførselen av nyutdannede i politistillinger er lik fra år til år.

Variable tillegg

For uttrekk av variable tillegg for politiansatte er det tatt utgangspunkt i opptjente variable tillegg for mai måned. Da det er flere helligdager i mai, samt at antall helligdager som inntreffer i denne måneden varierer fra år til år, er

helligdagstillegget ekskludert fra tallmaterialet. Å ekskludere helligdagstillegget vil antakelig bidra til økt sammenlignbarhet med SSB sine tall, da SSB beregner et gjennomsnitt av de variable tilleggene fra januar - september. Denne beregningsmetoden medfører at utslaget av helligdagstilleggene jevnes mer ut.

Brudd i statistikken for statsansatte

Nye innsamlingsmetoder og et større datamateriale har medført et brudd i SSB-statistikken for lønn til statsansatte i 2015, se drøfting i avsnitt 2.2.2. De nye tidsseriene som er opprettet fra 2015, er dermed ikke direkte sammenlignbare med tidsserier før 2015. Dette bruddet medfører noe usikkerhet til verdien på den akkumulerte lønnsveksten i staten for perioden 2009 – 2016. Etter vår vurdering er det ikke mulig å si hvilken vei denne usikkerheten trekker på verdien for samlet akkumulert lønnsvekst i staten.

Sammensetningseffekter

Sammensetningseffekter kan medføre at samlet lønnsvekst for en større gruppe kan bli ulik lønnsvekst for hver enkelt "underliggende gruppe". Det vil for eksempel være tilfelle hvis det blir mange flere ansatte i en gruppe i løpet av perioden det ses på.

Sammenlignbarhet

I rapporten sammenlignes lønnsutviklingen for ansatte i politiet med ansatte i staten samt enkeltgrupper i staten. Slike sammenligninger må gjøres med varsomhet. For politistillinger finnes det for eksempel ikke grupper med helt lik sammensetning for alder, utdanning og erfaring som statsansatte.

Valg av basisår

I rapporten er 2009 blitt brukt som basisår. Akkumulert lønnsvekst er beregnet fra dette året. Dersom lønnsutviklingen har vært systematisk ulik mellom ansatte i stat og politi i årene før 2009, vil det kunne gi andre resultater enn det som fremkommer i denne rapporten.

Lønnsnivå versus lønnsvekst

I denne rapporten sammenlignes lønnsvekst for statsansatte med lønnsvekst for ansatte i politiet. Ulike aktørers syn på lønn kan trolig i enda større grad skyldes at ansatte er misfornøyd med selve lønnsnivået som på lønnsutviklingen i sammenligning med andre grupper. I denne rapporten er det ikke blitt vurdert lønnsnivået mellom ulike grupper.

Kategorisering av politiinspektører

Kategorisering av politiinspektører i politi, jurist og sivil ble gjennomført i 2012. For å få sammenlignbare tall tilbake i tid er politiinspektørene kategorisert manuelt for årene 2009, 2010 og 2011. En politiinspektør kategorisert som jurist f.o.m. 2012 er også kategorisert som jurist de foregående årene – tilsvarende for politiinspektører kategorisert som politi eller sivil. Andre er plassert inn på bakgrunn av organisatorisk tilhørighet og utdanning. Det er utøvd noe skjønn ved innplassering av et fåtall medarbeidere.

2.5 Organisering av arbeidet

Arbeidet med rapporten har vært organisert på følgende måte:

Arbeidsgruppe

- Espen Frøyland, seksjonssjef, Avdeling for strategi, økonomi og virksomhetsstyring, Politidirektoratet (leder)
- Cathrine Stensbak Haug, rådgiver, Avdeling for strategi, økonomi og virksomhetsstyring, Politidirektoratet
- Jens Haagensen, rådgiver, Avdeling for strategi, økonomi og virksomhetsstyring, Politidirektoratet
- Cristin Bråthen, seniorrådgiver, Avdeling for strategi, økonomi og virksomhetsstyring, Politidirektoratet
- Victor Valaker, seniorrådgiver, HR- og HMS-avdeling, Politidirektoratet
- Dag Arne Thoresen, forbundssekretær/analytiker, Politiets Fellesforbund. Thoresen fungerer som representant for de andre fagforbundene.

Arbeidet har pågått fra 10. juni til 31. oktober 2017.

Styringsgruppe

Organisasjonene og Politidirektoratet utgjør styringsgruppen for arbeidet. Styringsgruppen skal gi innspill til arbeidsgruppen underveis i arbeidet og kalles inn ved behov. Styringsgruppen er ansvarlig for den endelige rapporten.

3 LØNNSUTVIKLINGEN I STATEN 2009-2016

I tabell 3.1 vises utviklingen i gjennomsnittlig lønn i staten i perioden 2009 - 2016. I denne perioden økte den gjennomsnittlige grunnlønnen til statlige ansatte med 25,7 prosent. Grunnlønn pluss faste tillegg økte med 26,8 prosent, og grunnlønn pluss faste og variable tillegg økte med 29,4 prosent. Gruppen i staten med sterkest lønnsvekst i grunnlønn pluss faste tillegg er de med 1-4 år universitetsutdanning, med en akkumulert lønnsvekst på 25,9 prosent. Ansatte i staten med bare videregående utdanning hadde den sterkeste veksten i grunnlønn pluss faste og variable tillegg. De med over 4 år høyere utdanning har i snitt den høyeste månedslønnen, i alle lønnsstørrelser.

Tabell 3.1 Lønnsvekst for statsansatte¹⁾

	Akademiske yrker		Statsadvokat		Videregående utdanning		Universitet 1-4 år		Universitet >4år		Sykepleier		Totalt for staten		
	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn*	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	4,2 %	3,9 %	5,7 %	5,3 %	5,1 %	5,5 %	5,9 %	6,0 %	4,0 %	4,0 %	3,9 %	3,4 %	4,6 %	5,1 %	5,2 %
2011	3,0 %	3,0 %	5,1 %	4,7 %	3,6 %	3,5 %	3,5 %	3,6 %	3,4 %	3,2 %	3,4 %	3,6 %	3,6 %	3,7 %	3,7 %
2012	4,4 %	4,4 %	4,0 %	3,9 %	4,1 %	4,5 %	4,1 %	4,0 %	4,0 %	4,2 %	3,3 %	3,2 %	4,6 %	4,4 %	4,8 %
2013	2,8 %	2,8 %	4,1 %	4,3 %	2,2 %	4,0 %	2,5 %	3,6 %	2,6 %	2,7 %	3,8 %	3,1 %	3,1 %	3,0 %	3,6 %
2014	2,7 %	2,7 %	3,3 %	3,5 %	2,7 %	3,1 %	2,7 %	3,0 %	2,9 %	2,9 %	3,4 %	4,1 %	3,0 %	3,1 %	4,2 %
2015					2,9 %	5,5 %	3,1 %	3,8 %	2,6 %	2,8 %	2,1 %	2,1 %	2,7 %	3,3 %	4,3 %
2016					1,9 %	1,7 %	1,7 %	1,8 %	0,9 %	0,5 %	2,3 %	2,0 %	1,8 %**	1,9 %	1,8 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016					24,9 %	31,5 %	25,9 %	28,9 %	22,3 %	22,1 %	24,3 %	23,4 %	25,7 %	26,8 %	29,4 %
Gjennomsnitt per år					3,2 %	4,0 %	3,4 %	3,7 %	2,9 %	2,9 %	3,2 %	3,0 %	3,6 %	3,5 %	3,9 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016					8,3 %	14,1 %	9,2 %	11,9 %	6,1 %	5,9 %	7,9 %	7,1 %	9,1 %	10,0 %	12,3 %
Månedslønn 2016					37800	40800	42300	45100	54000	56000	35800	40100	43907	43800	46500
Median 2016					36300	38600	40800	43300	49700	50800	36700	40300		40700	43200

¹⁾Lønnsveksten for ansatte i staten med forskjellige utdanningsgrader er basert på lønnsstatistikk for heltidsansatte. Det skyldes at annen informasjon ikke var tilgjengelig i 2009-2015 tidsserie.

²⁾Data fra SST

³⁾Data hentet fra "Rapport fra Statistikk- og Beregningsutvalget i forbindelse med revisjon av hovedtariffavtalen i staten våren 2017"

Kilde: SSB, SST og KMD

For akademiske yrker og statsadvokater mangler data om lønnsvekst fra og med 2015. For akademiske yrker skyldes dette at yrkesinformasjonen fra og med 2015 i SSB er basert på ny yrkesstandard, noe som resulterer i at sammenligning av data før og etter 2014 ikke er mulig. Etter overgangen til a-ordningen, tilbyr ikke SSB lønnsdata ned på stillingsnivå innenfor offentlig administrasjon, forsvar og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning. Lønnsstatistikken for sykepleiere gjelder for sykepleiere ansatt i helseforetakene.³ Helseforetak er en del av statsforvaltningen. Basert på datagrunnlaget, ser det ut til at lønnsveksten for ansatte i akademiske yrker ligger under gjennomsnittet for ansatte i staten,

³ Sykepleierstillingen som er tatt med i rapporten er stillingen som heter "2223 Sykepleiere" i SSBs standarddatabase. Før 2015 var sykepleier ansett som et høyskoleyrke (1-3 års høyere utdanning), men etter 2015 er det ansett som et Akademisk yrke (4 år eller mer). Dette er sykepleiere med vanlig 3-årig sykepleierutdanning. De er flyttet over til akademiske yrker for bedre sammenlignbarhet med utenlandske yrkesstandarder.

både når det gjelder grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg. Statsadvokater hadde en sterkere gjennomsnittlig lønnsvekst enn totalt for staten i perioden det er lønnsinformasjon.

4 LØNNSUTVIKLING FOR POLITISTILLINGER 2009-2017

4.1 Innledning

I dette kapitlet ses det på lønnsutviklingen for følgende politistillinger:

- 1457/1458 Politibetjent 1 (PB1)
- 1459/1460 Politibetjent 2 (PB2)
- 1461/1462 Politibetjent 3 (PB3)
- 0285/1455 Politiførstebetjent
- 0287/1456 Politioverbetjent

I denne rapporten blir lønnsveksten i politiet sammenlignet med lønnsveksten i staten. Som vist i kapittel 3 hadde alle statsansatte en akkumulert lønnsvekst på 25,7 prosent i grunnlønn, og 26,8 prosent i grunnlønn pluss faste tillegg i perioden 2009-2016. For lønnsstørrelsen grunnlønn pluss faste og variable tillegg hadde statsansatte en lønnsvekst på 29,4 prosent.

4.2 Lønnsutvikling for politistillinger

I tabell 4.1 vises utviklingen i de tre lønnsstørrelsene for de overnevnte politistillingene i perioden 2009 – 2017. Som det fremgår av tabellen varierer lønnsveksten på tvers av de ulike politistillingene og lønnsstørrelsene.

Alle nyutdannede (med få unntak), samt de med lavest ansiennitet, befinner seg i stillingskategorien PB1. Ansatte i denne stillingsgruppen har lavest lønn blant politistillingene i etaten. For alle PB1-stillinger har det vært en akkumulert vekst på 16,1 prosent i grunnlønn i løpet av perioden. Inkludert faste tillegg har PB1-stillingene hatt en lønnsvekst på 27,4 prosent, som er rett i overkant av lønnsvekst for statsansatte. For grunnlønn pluss faste og variable tillegg har den gjennomsnittlige lønnsveksten for PB1-stillingene vært på 24,1 prosent, som er 5,3 prosentpoeng lavere enn lønnsveksten i staten samlet.

For lønnsstørrelsen grunnlønn, var akkumulert lønnsvekst for "politibetjentgruppen" (PB1, PB2 og PB3) om lag 16-18 prosent i perioden 2009-2016 mot 25,7 prosent for alle statsansatte i samme periode. Som det fremgår av tabellen har samlet vekst i grunnlønn pluss faste tillegg for PB2 og PB3-stillingene vært på henholdsvis 27,4 og 28,7 prosent i perioden 2009 – 2016. Inklusive faste og variable tillegg, var lønnsveksten på om lag 26-27 prosent for både PB2 og PB3. Dette er noe lavere enn lønnsveksten for statsansatte.

Blant de ulike politistillingene, har lønnsveksten totalt sett vært sterkest for politioverbetjentene. Samlet vekst i grunnlønn pluss faste og variable tillegg for denne stillingsgruppen er på i overkant av 31 prosent i perioden 2009 – 2016.

Det er relativt små forskjeller mellom gjennomsnitts- og median lønn for de ulike politistillingene.⁴ Dette tyder på at det er få ansatte med et lønnsnivå som avviker betydelig fra resten av stillingsgruppen.

Tabell 4.1. Årslønnsvekst fra året før i prosent for ulike politistillinger¹⁾

	Politibetjent 1			Politibetjent 2			Politibetjent 3			Politiførstebetjent			Politioverbetjent			Totalt		
	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	3,9%	16,3%	16,4%	3,5%	14,3%	14,3%	2,9%	13,1%	13,4%	3,2%	12,0%	12,1%	3,3%	9,8%	9,7%	3,3%	12,7%	12,8%
2011	3,5%	3,5%	2,3%	3,0%	3,1%	2,2%	2,8%	3,0%	1,8%	3,3%	3,6%	2,7%	4,3%	4,3%	3,3%	3,5%	3,6%	2,5%
2012	3,6%	3,4%	1,7%	3,7%	3,5%	2,8%	3,3%	3,2%	3,0%	3,4%	3,2%	2,7%	3,6%	3,7%	3,8%	3,3%	3,3%	2,8%
2013	0,9%	-2,0%	-0,9%	1,5%	-0,8%	-0,2%	2,8%	0,7%	1,1%	3,9%	2,2%	2,4%	3,2%	3,2%	3,4%	2,5%	0,8%	1,3%
2014	1,9%	1,8%	1,6%	2,3%	2,1%	2,7%	2,2%	2,1%	2,2%	2,4%	2,1%	1,8%	2,7%	2,6%	2,7%	1,8%	1,7%	1,8%
2015	-0,1%	1,1%	0,9%	-0,3%	1,8%	1,1%	1,9%	2,8%	2,3%	2,9%	3,3%	2,9%	3,0%	3,2%	2,8%	1,8%	2,6%	2,1%
2016	1,5%	1,5%	0,8%	1,1%	1,2%	1,1%	1,3%	1,3%	1,0%	1,3%	1,7%	1,4%	1,3%	2,0%	2,4%	1,0%	1,2%	1,1%
2017	0,9%	0,9%	-0,6%	1,6%	1,5%	0,9%	1,4%	1,7%	1,9%	2,7%	2,6%	2,8%	2,1%	2,1%	1,8%	1,6%	1,7%	1,2%
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	16,1%	27,4%	24,1%	15,6%	27,4%	25,8%	18,6%	28,7%	27,0%	22,1%	31,3%	28,8%	23,5%	32,2%	31,4%	18,6%	28,3%	26,5%
Gjennomsnitt per år	2,0%	3,3%	2,8%	2,0%	3,4%	3,1%	2,3%	3,5%	3,3%	2,9%	3,8%	3,6%	2,9%	3,9%	3,7%	2,4%	3,4%	3,2%
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	0,8%	10,6%	7,7%	0,4%	10,6%	9,2%	3,0%	11,7%	10,2%	6,0%	13,9%	11,8%	7,2%	14,8%	14,1%	2,9%	11,4%	9,8%
Månedslønn 2017	31 951	35 162	39 933	34 030	37 929	43 049	38 616	42 741	47 979	42 513	46 039	51 521	47 182	50 760	54 415	38 941	42 593	47 332
Median månedslønn 2017	31 717	35 008	39 686	33 633	37 499	42 611	38 225	41 738	47 039	42 367	45 924	51 073	46 508	49 324	53 153	38 225	41 658	46 508
Antall personer i 2017	2253			1483			2012			1218			2346			9312		

¹⁾Politiførstebetjent- og politioverbetjent gruppene inkluderer også ansatte med lederlønninger.

Kilde: Politidirektoratet

4.3 Lønnsutvikling for politistillinger i ulike deler av politiet

I tabell 4.2 vises lønnsutviklingen for de ulike politistillingene ut fra hvilken del av politiet de arbeider i. Det er sett på politidistrikt, særorgan og andre enheter.⁵ Det er sett på utviklingen i grunnlønn pluss faste tillegg da dette anses som mest sammenlignbart innad i politiet og med andre statlige virksomheter.⁶

⁴ Median er et statistisk mål som viser middelverdien til et utvalg. Medianlønnen er den lønnen som ligger i midten av en tallrekke der alle lønningene blir sortert fra minst til størst. Median kan brukes som et alternativ til gjennomsnittsverdi i utvalg som ikke er normalfordelt, da dette kan vise et sannere virkelighetsbilde enn gjennomsnittet.

⁵ Det er samme inndeling som anvendes i Politidirektoratets Ressursanalyse.

⁶ For en nærmere begrunnelse, se avsnitt 2.3.

Tabell 4.2. Utvikling i grunnlønn pluss faste tillegg, målt i kroner og akkumulert nominell lønnsvekst i prosent. Fordelt på politidistrikt, særorgan og andre enheter¹⁾²⁾

	Politibetjent 1		Politibetjent 2		Politibetjent 3		Politiførstebetjent			Politioverbetjent		
	Politidistrikt	Særorgan	Politidistrikt	Særorgan	Politidistrikt	Særorgan	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter
2010	16,3 %	18,8 %	14,4 %	11,5 %	13,0 %	13,4 %	12,0 %	11,9 %		10,0 %	10,0 %	6,2 %
2011	3,4 %	2,1 %	3,0 %	5,5 %	2,9 %	3,8 %	3,6 %	4,2 %		4,3 %	4,6 %	4,2 %
2012	3,4 %	2,8 %	3,5 %	1,9 %	3,2 %	3,1 %	3,3 %	2,5 %		3,6 %	3,9 %	4,0 %
2013	-2,1 %	-0,9 %	-0,7 %	-0,6 %	0,7 %	0,5 %	2,2 %	1,4 %		3,4 %	3,3 %	0,7 %
2014	1,8 %	1,1 %	2,1 %	0,3 %	2,1 %	2,3 %	2,1 %	3,5 %		2,2 %	4,7 %	3,1 %
2015	1,1 %	0,7 %	1,8 %	1,8 %	2,8 %	-0,3 %	3,4 %	1,5 %		3,1 %	3,5 %	3,2 %
2016	1,5 %	-0,2 %	1,2 %	1,9 %	1,3 %	0,7 %	1,6 %	4,9 %		1,9 %	2,4 %	1,9 %
2017	0,9 %	2,9 %	1,5 %	1,0 %	1,7 %	2,6 %	2,7 %	-1,2 %		2,1 %	1,6 %	4,3 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	27,2 %	25,6 %	27,4 %	24,1 %	28,7 %	25,4 %	31,2 %	33,7 %		31,9 %	36,9 %	25,8 %
Gjennomsnitt per år	3,3 %	3,4 %	3,4 %	2,9 %	3,5 %	3,3 %	3,8 %	3,6 %		3,8 %	4,2 %	3,5 %
Månedslønn 2017	35 055	36 900	37 884	39 888	42 729	43 573	46 070	44 875		50 429	53 141	49 642
Antall personer i 2017	2122	131	1450	33	1982	30	1190	27		1902	322	122

¹⁾Særorgan består av Kripes, Utrykningspolitiet, Økokrim, og Politiets utlendingsenhet. Andre enheter består av Politidirektoratet, Politiets fellestjenester, Politiets IKT-tjenester, Politihøgskolen, Nasjonalt ID-senter og Grensekommisariatet.

²⁾ For enheter med færre enn 4 personer i stillingskodene vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

For både PB1, PB2 og PB3-stillingene har akkumulert lønnsvekst i grunnlønn pluss faste tillegg vært noe sterkere i politidistriktene enn i særorganene. En mulig årsak til dette er at en betydelig andel av politibetjenter i politidistriktene har funksjoner som gir krav på særskilte faste tillegg. Dette gjelder eksempelvis for hundefører, praksisveiledere, UEH-mannskap og beredskapstroppen. En relativ stor økning i de faste tilleggene i perioden kan derfor ha resultert i noe forskjellig lønnsvekst, se detaljer i avsnitt 8.1.3. For politiførstebetjenter og politioverbetjenter, har lønnsveksten i grunnlønn pluss faste tillegg vært sterkest i særorgan.

4.4 Lønnsutvikling for kvinner og menn i politistillinger

Som det fremgår av tabell 4.3 ligger lønnen til de kvinnelige politibetjentene rett i underkant av lønnen til menn både i 2009 og 2017 for alle stillingskodene. Det eneste unntaket er for politiførstebetjentstillinger i 2017, hvor lønnen ligger rett i overkant av gjennomsnittlig lønn til mannlige politiførstebetjenter. Dette er også gruppen med lavest andel kvinner i 2017. Høyest andel kvinner er det i gruppen for PB1-stillinger, som i 2017 tjente 99,4 prosent av lønnen til mannlige politibetjenter.

Tabell 4.3. Grunnlønn pluss faste tillegg. Lønnsvekst fra mai året før i prosent.

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinnens gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
Politibetjent 1	1,5 %	0,9 %	27 347	35 162	99,2 %	99,4 %	905	2 253	39 %
Politibetjent 2	1,2 %	1,5 %	29 315	37 929	98,0 %	98,3 %	1 399	1 483	36 %
Politibetjent 3	1,3 %	1,7 %	32 655	42 741	97,9 %	97,2 %	2 258	2 012	31 %
Politiførstebetjent	1,7 %	2,6 %	34 187	46 039	99,8 %	100,1 %	1 341	1 218	23 %
Politioverbetjent	2,0 %	2,1 %	37 589	50 760	98,3 %	98,3 %	1 512	2 346	26 %

Kilde: Politidirektoratet

4.5 Lønnsutvikling for ansatte i politistillinger og sammenlignbare grupper i staten

Politiutdanningen består av en 3-åring bachelorutdanning ved Politihøgskolen. Det er forsøkt å finne grupper i staten med lignende utdanning. I tabell 4.4 blir lønnsutviklingen for utvalgte politistillinger sett opp mot lønnsutviklingen til lønnstagerer i staten med 1-4 års høyere utdanning og sykepleiere.⁷ Som det fremgår av tabellen har den akkumulerte nominelle lønnsveksten i grunnlønn pluss faste tillegg for de ulike politistillingene vært noe høyere enn for gruppen universitets/høgskole-utdannede og sykepleiere.

Tabell 4.4 Lønnsutviklingen for ulike politistillinger, sykepleiere og universitetsutdannede 1-4 år. 2009-2017

	Universitet 1-4 år		Sykepleiere		Politibetjent 1		Politibetjent 2		Politibetjent 3		Totalt for politistillinger	
	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	5,9 %	6,0 %	3,9 %	3,4 %	16,3 %	16,4 %	14,3 %	14,3 %	13,1 %	13,4 %	12,7 %	12,8 %
2011	3,5 %	3,6 %	3,4 %	3,6 %	3,5 %	2,3 %	3,1 %	2,2 %	3,0 %	1,8 %	3,6 %	2,5 %
2012	4,1 %	4,0 %	3,3 %	3,2 %	3,4 %	1,7 %	3,5 %	2,8 %	3,2 %	3,0 %	3,3 %	2,8 %
2013	2,5 %	3,6 %	3,8 %	3,1 %	-2,0 %	-0,9 %	-0,8 %	-0,2 %	0,7 %	1,1 %	0,8 %	1,3 %
2014	2,7 %	3,0 %	3,4 %	4,1 %	1,8 %	1,6 %	2,1 %	2,7 %	2,1 %	2,2 %	1,7 %	1,8 %
2015	3,1 %	3,8 %	2,1 %	2,1 %	1,1 %	0,9 %	1,8 %	1,1 %	2,8 %	2,3 %	2,6 %	2,1 %
2016	1,7 %	1,8 %	2,3 %	2,0 %	1,5 %	0,8 %	1,2 %	1,1 %	1,3 %	1,0 %	1,2 %	1,1 %
2017					0,9 %	-0,6 %	1,5 %	0,9 %	1,7 %	1,9 %	1,7 %	1,2 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	25,9 %	28,9 %	24,3 %	23,4 %	27,4 %	24,1 %	27,4 %	25,8 %	28,7 %	27,0 %	28,3 %	26,5 %
Gjennomsnitt per år	3,4 %	3,7 %	3,2 %	3,0 %	3,3 %	2,8 %	3,4 %	3,1 %	3,5 %	3,3 %	3,4 %	3,2 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	9,2 %	11,9 %	7,9 %	7,1 %	10,6 %	7,7 %	10,6 %	9,2 %	11,7 %	10,2 %	11,4 %	9,8 %
Månedslønn 2017	42 300	45 100	35 800	40 100	35 162	39 933	37 929	43 049	42 741	47 979	42 593	47 332

Kilde: Politidirektoratet og SSB

⁷ Lønnsstørrelsen grunnlønn var ikke mulig å fremskaffe for disse gruppene da SSB ikke produserer statistikk på dette nivået.

5 LØNNSUTVIKLINGEN FOR JURISTER 2009-2017

5.1 Innledning

Innenfor jurister ses det på følgende grupper:

- 0288 Politifullmektig
- 1245 Politiadvokat
- 1543 Politiadvokat 2
- 0290 Politiinspektør (med påtalemyndighet)

5.2 Lønnsutviklingen for ulike grupper jurister

I tabell 5.1 vises utvikling i grunnlønn, grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg for ulike grupper av jurister. Det ses på gruppene politifullmektig, politiadvokat, politiadvokat 2 og politiinspektør med påtalemyndighet. Som det fremgår har akkumulert vekst i grunnlønn pluss faste tillegg for gruppen samlet vært 23,4 prosent i perioden 2009 – 2016, noe i underkant av lønnsveksten i staten samlet.⁸ Det er politifullmektig og politiinspektør med påtalemyndighet som har hatt sterkest lønnsvekst i perioden. Som det fremgår av tabellen er det små forskjeller mellom gjennomsnittlig og median månedslønn i 2017.

Tabell 5.1 Årslønnsvekst fra året før i prosent for ulike juristgrupper

	Politifullmektig			Politiadvokat			Politiadvokat 2			Politiinspektør			Jurister samlet		
	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	3,0 %	10,4 %	11,7 %	0,7 %	0,5 %	5,4 %	0,9 %	0,0 %	4,1 %	2,8 %	2,6 %	4,0 %	1,5 %	1,7 %	5,8 %
2011	3,9 %	3,7 %	4,3 %	3,1 %	3,1 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %	2,3 %	3,8 %	3,8 %	3,6 %	4,2 %	4,1 %	3,8 %
2012	4,6 %	4,4 %	3,4 %	2,7 %	2,7 %	2,6 %	3,8 %	4,7 %	4,2 %	4,2 %	4,0 %	5,7 %	3,3 %	3,4 %	3,5 %
2013	4,0 %	2,0 %	2,4 %	3,8 %	1,9 %	1,7 %	3,0 %	0,5 %	1,1 %	4,0 %	3,7 %	3,2 %	3,6 %	1,8 %	1,7 %
2014	5,3 %	5,1 %	5,0 %	2,3 %	2,2 %	2,0 %	2,5 %	2,3 %	1,2 %	2,9 %	3,7 %	3,0 %	2,9 %	2,9 %	2,6 %
2015	2,2 %	2,2 %	3,4 %	3,6 %	3,5 %	2,8 %	4,4 %	4,4 %	5,2 %	4,9 %	4,3 %	3,8 %	4,2 %	4,0 %	3,7 %
2016	1,8 %	2,4 %	2,0 %	1,7 %	2,7 %	2,2 %	1,4 %	2,4 %	0,5 %	5,3 %	5,5 %	5,3 %	2,5 %	3,4 %	2,6 %
2017	2,9 %	2,7 %	0,5 %	2,3 %	2,5 %	1,3 %	3,0 %	3,4 %	3,1 %	4,4 %	3,7 %	1,7 %	3,6 %	3,7 %	2,7 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	27,5 %	34,1 %	36,6 %	19,3 %	17,8 %	20,7 %	19,8 %	18,0 %	20,0 %	31,5 %	31,0 %	32,4 %	24,4 %	23,4 %	26,1 %
Gj.snitt per år	3,5 %	4,1 %	4,1 %	2,5 %	2,4 %	2,6 %	2,7 %	2,5 %	2,7 %	4,0 %	3,9 %	3,8 %	3,2 %	3,1 %	3,3 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	10,7 %	16,3 %	18,6 %	3,5 %	2,2 %	4,7 %	4,0 %	2,4 %	4,2 %	14,1 %	13,7 %	14,9 %	7,9 %	7,1 %	9,4 %
Gjennomsnittlig månedslønn 2017	42 477	45 171	45 355	47 990	51 101	53 082	55 370	58 729	61 620	64 997	68 579	69 495	51 929	55 147	57 164
Median månedslønn 2017	42 367	45 183	45 183	47 775	50 591	52 399	55 575	58 391	60 924	61 667	66 246	66 941	50 450	53 266	55 725
Antall personer i 2017	46			431			240			100			817		

Kilde: Politidirektoratet

⁸ Gruppen jurister samlet består av stillingene Politifullmektig, Politiadvokat, Politiadvokat 2 og Politiinspektør.

5.3 Lønnsutviklingen for jurister i ulike deler av politiet

I tabell 5.2 vises lønnsutviklingen for jurister ut fra hvilken enhet de arbeider i. Det er sett på enhetene politidistrikt, særorgan og andre enheter.⁹ Som det fremgår har lønnsveksten vært sterkere i særorgan enn i politidistrikt for politiadvokater. Det understrekes at tallene kan være påvirket av at det er få personer i noen av gruppene i enkelte av enhetene.

Tabell 5.2. Grunnlønn pluss faste tillegg i kroner og akkumulert nominell lønnsvekst i prosent. I ulike enheter^{1) 2)}

	Politifullmektig			Politiadvokat			Politiadvokat 2			Politiinspektør		
	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter
2010	10,5 %			0,0 %	7,5 %		0,0 %			2,4 %		1,1 %
2011	3,6 %			2,9 %	3,9 %		2,4 %			3,6 %		8,9 %
2012	4,4 %			2,7 %	2,5 %		4,5 %			4,0 %		5,9 %
2013	2,0 %			2,1 %	0,8 %		0,6 %	-1,6 %		3,7 %		8,2 %
2014	4,8 %			2,2 %	2,6 %		2,1 %	3,1 %		3,7 %		-2,2 %
2015	2,4 %			3,7 %	2,4 %		4,5 %	2,4 %		4,1 %		-6,9 %
2016	2,7 %			2,6 %	3,2 %		2,5 %	1,2 %		6,1 %		0,8 %
2017	2,6 %			2,6 %	1,8 %		3,2 %	5,2 %		3,4 %		23,7 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	34,4 %			17,2 %	25,1 %		17,8 %			31,0 %		15,7 %
Gj.snitt per år	4,1 %			2,3 %	3,1 %		2,5 %	2,1 %		3,9 %		4,9 %
Månedslønn 2017	45 249			50 742	56 254		58 556	61 074		68 592		64 671
Antall personer i 2017	45			403	27		224	15		94		4

¹⁾Særorgan består av Kripas, Utrykningspolitiet, Økokrim og Politiets utlendingsenhet. Andre enheter består av Politidirektoratet, PFT, PIT, PHS, NID, Grensekommisariat

²⁾ For enheter med færre enn 4 personer i stillingskodene vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

5.4 Lønnsutviklingen for kvinner og menn blant jurister

I tabell 5.3 vises lønnsutviklingen for og andel kvinnelige jurister innenfor de ulike juristgruppene. Som det fremgår er gjennomgående lønnen til kvinner svakt i underkant av lønnen til menn. Et unntak er for politiinspektører med påtalemyndighet der en kvinnelig politiinspektør tjener 93,2 prosent av lønnen til en mannlig politiinspektør. Det har ikke ligget innenfor rammene av denne rapporten å finne forklaringer på denne lønnsforskjellen.

⁹ Dette er samme inndeling som anvendes i Politidirektoratets Ressursanalyse.

Tabell 5.3. Månedslønn pluss faste tillegg. Lønnsvekst fra mai året før i prosent

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinner gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
Politifullmektig	2,4 %	2,7 %	32 797	45 171	99,7 %	97,8 %	59	46	83 %
Politiadvokat	2,7 %	2,5 %	42 332	51 101	97,2 %	98,1 %	436	431	64 %
Politiadvokat 2	2,4 %	3,4 %	48 150	58 729	100,7 %	98,1 %	39	240	59 %
Politiinspektør med påtalemyndighet	5,5 %	3,7 %	50 477	68 579	100,1 %	93,2 %	102	100	38 %

Kilde: Politidirektoratet

5.5 Lønnsutvikling for ansatte i juriststillinger og sammenlignbare grupper i staten

I politiet arbeider personer med juristutdanning innenfor ulike stillingskategorier. I tabell 5.4 vises lønnsutviklingen for utvalgte juriststillinger, samt grupper i staten som i noen grad er sammenlignbare med juriststillingene med hensyn til utdanning. Det viste seg ikke mulig å finne sammenhengende offisiell statistikk for jurister utenfor politiet, men som arbeider i statsforvaltningen. Tallserien for statsadvokater, som er underlagt Riksadvokaten, ble for eksempel avsluttet i 2014.

Som det fremgår har den akkumulerte nominelle lønnsveksten i grunnlønn pluss faste tillegg vært noe lavere for politiadvokat og politiadvokat 2 enn for statsansatte med lang utdanning. I perioden 2010-2014 ser vi også at lønnsveksten for juristene i politiet gjennomgående var lavere enn for statsadvokatene.

Tabell 5.4 Lønnsutviklingen for ulike juriststillinger i politiet og universitetsutdannede i staten med over 4 år utdanning. 2009-2017

	Politifullmektig		Politiadvokat		Politiadvokat 2		Politiinspektør		Jurister samlet		Statsansatte med over 4 års utdanning		Statsadvokat	
	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	10,4 %	11,7 %	0,5 %	5,4 %	0,0 %	4,1 %	2,6 %	4,0 %	1,7 %	5,8 %	4,0 %	4,0 %	5,7 %	5,3 %
2011	3,7 %	4,3 %	3,1 %	2,4 %	2,4 %	2,3 %	3,8 %	3,6 %	4,1 %	3,8 %	3,4 %	3,2 %	5,1 %	4,7 %
2012	4,4 %	3,4 %	2,7 %	2,6 %	4,7 %	4,2 %	4,0 %	5,7 %	3,4 %	3,5 %	4,0 %	4,2 %	4,0 %	3,9 %
2013	2,0 %	2,4 %	1,9 %	1,7 %	0,5 %	1,1 %	3,7 %	3,2 %	1,8 %	1,7 %	2,6 %	2,7 %	4,1 %	4,3 %
2014	5,1 %	5,0 %	2,2 %	2,0 %	2,3 %	1,2 %	3,7 %	3,0 %	2,9 %	2,6 %	2,9 %	2,9 %	3,3 %	3,5 %
2015	2,2 %	3,4 %	3,5 %	2,8 %	4,4 %	5,2 %	4,3 %	3,8 %	4,0 %	3,7 %	2,6 %	2,8 %		
2016	2,4 %	2,0 %	2,7 %	2,2 %	2,4 %	0,5 %	5,5 %	5,3 %	3,4 %	2,6 %	0,9 %	0,5 %		
2017	2,7 %	0,5 %	2,5 %	1,3 %	3,4 %	3,1 %	3,7 %	1,7 %	3,7 %	2,7 %				
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	34,1 %	36,6 %	17,8 %	20,7 %	18,0 %	20,0 %	31,0 %	32,4 %	23,4 %	26,1 %	22,3 %	22,1 %		
Gjennomsnitt pr. år	4,1 %	4,1 %	2,4 %	2,6 %	2,5 %	2,7 %	3,9 %	3,8 %	3,1 %	3,3 %	2,9 %	2,9 %		
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	16,3 %	18,6 %	2,2 %	4,7 %	2,4 %	4,2 %	13,7 %	14,9 %	7,1 %	9,4 %	6,1 %	5,9 %		
Månedslønn 2017	45 171	45 355	51 101	53 082	58 729	61 620	68 579	69 495	55 147	57 164	54 000	56 000		

Kilde: Politidirektoratet, SSB, KMD og SSB

6 LØNNSUTVIKLING FOR SIVILE STILLINGER 2009-2017

6.1 Innledning

Følgende sivile stillinger er skjønsmessig delt inn i tre hovedgrupper:

Gruppe 1

- 1065 Konsulent
- 1363 Seniorkonsulent
- 1364 Seniorrådgiver
- 1408 Førstekonsulent
- 1434 Rådgiver

Gruppe 2

- 0296 Politirevisor
- 1416 Grensekontrollør
- 1531 Arrestforvarer
- 1552 Spesialetterforsker

Gruppe 3

- 0782 Overlege
- 0791 Bedriftslege
- 0792 Bedriftsoverlege
- 0794 Psykolog
- 1181 Senioringeniør
- 1084 Avdelingsingeniør
- 1085 Avdelingsingeniør
- 1087 Overingeniør
- 1088 Sjefingeniør
- 1091 Tekniker
- 1117 Fagarbeider
- 1124 Kjøkkensjef
- 1125 Husholdn.ass.
- 1126 Husholdningsbestyrer
- 1127 Husholdsleder
- 1128 Husøkonom
- 1129 Renholdsbetjent
- 1130 Renholder
- 1132 Renholdsleder
- 1136 Driftstekniker
- 1137 Driftsleder
- 1184 Kokk
- 1203 Fagarb.m/fagbrev
- 1216 Driftsoperatør
- 1304 Psykolog godkj spes

Gruppe 1 består av ulike konsulenter og rådgivere. Gruppe 2 består av sivile stillinger som utfører politifaglig arbeid. Gruppe 3 inneholder stillinger som ikke passer inn i gruppe 1 eller 2.

6.2 Lønnsutviklinger for ulike grupper i sivile stillinger

I tabell 6.1 vises lønnsutviklingen for ulike konsulent- og rådgiverstillinger i perioden 2009-2017. Seniorrådgivere har hatt sterkest vekst i grunnlønnen med 20,7 prosent. I de andre lønnsstørrelsene er det konsulenter som har hatt den sterkest veksten, med henholdsvis 22 og 23,8 prosent i grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg. Transportledsagere har ingen egen stillingskode, men oppføres som konsulenter. Da de i tillegg får ATB-tillegg kan dette være med på å påvirke lønnsveksten til denne stillingsgruppen. Stillingsgruppene har gjennomgående hatt betydelig lavere lønnsvekst enn ansatte i staten fra 2009 til 2016.

Samlet utvikling i gruppen er veksten i gruppens gjennomsnittslønn, som er beregnet som et snitt av gjennomsnittslønn hos den enkelte stilling, vektet på antall ansatte i hver enkelt stilling. Alle stillingene i gruppen har hver for seg lavere vekst enn gruppen totalt, der grunnlønn pluss faste tillegg vokste med 25,9 prosent i gitt periode. Dette er et resultat av at antall personer i en stilling ikke påvirker lønnsveksten i gitt stilling, men vil ha betydning for lønnsveksten totalt i gruppen. Hvis flere personer begynner å jobbe i en høytlønnet stilling, uten at flere begynner i lavlønnende stillinger, vil ikke dette påvirke lønnsveksten for noen av stillingene individuelt, men gjennomsnittslønnen totalt i gruppen vil øke, som igjen vil gi høyere lønnsvekst for gruppen totalt.

Tabell 6.1 Årslønnsvekst fra året før i prosent for gruppe 1

	1065 Konsulent			1363 Seniorkonsulent			1364 Seniorrådgiver			1408 Førstekonsulent			1434 Rådgiver			Totalt for gruppen		
	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	2,8 %	3,5 %	4,3 %	3,1 %	3,2 %	3,9 %	2,5 %	3,3 %	4,0 %	2,7 %	2,8 %	2,9 %	3,0 %	3,0 %	3,3 %	3,2 %	3,6 %	4,0 %
2011	4,6 %	4,8 %	4,9 %	4,1 %	4,0 %	3,8 %	2,8 %	2,6 %	2,4 %	4,7 %	4,7 %	4,4 %	3,8 %	3,8 %	2,7 %	5,2 %	5,2 %	4,9 %
2012	3,6 %	3,6 %	3,4 %	3,1 %	3,0 %	3,0 %	3,4 %	3,3 %	3,7 %	3,0 %	2,9 %	2,8 %	3,1 %	3,1 %	3,0 %	3,6 %	3,6 %	3,5 %
2013	1,8 %	1,6 %	1,5 %	1,0 %	1,0 %	1,1 %	2,6 %	2,0 %	2,1 %	3,1 %	3,1 %	3,2 %	1,6 %	1,6 %	1,9 %	2,2 %	2,1 %	2,2 %
2014	2,2 %	2,5 %	2,9 %	2,4 %	2,4 %	2,3 %	3,6 %	3,6 %	4,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,9 %	3,0 %	3,0 %	3,3 %	3,4 %	3,6 %
2015	2,1 %	2,3 %	3,2 %	1,2 %	1,1 %	1,5 %	2,7 %	2,7 %	2,6 %	1,4 %	1,8 %	1,8 %	2,6 %	2,6 %	2,7 %	3,4 %	3,5 %	3,7 %
2016	1,3 %	1,8 %	1,5 %	1,5 %	1,7 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,6 %	1,4 %	1,3 %	1,4 %	1,6 %	1,8 %	1,7 %	1,8 %	2,0 %	1,9 %
2017	1,0 %	1,4 %	2,4 %	1,4 %	1,1 %	1,1 %	1,6 %	1,6 %	1,4 %	1,1 %	1,2 %	1,3 %	2,0 %	1,9 %	2,2 %	2,9 %	3,0 %	3,1 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	19,9 %	22,0 %	23,8 %	17,5 %	17,7 %	18,4 %	20,7 %	20,8 %	22,1 %	19,8 %	20,2 %	19,9 %	20,1 %	20,6 %	19,7 %	25,1 %	25,9 %	26,4 %
Gjennomsnitt per år	2,4 %	2,7 %	3,0 %	2,2 %	2,2 %	2,3 %	2,6 %	2,6 %	2,7 %	2,4 %	2,5 %	2,5 %	2,6 %	2,6 %	2,6 %	3,2 %	3,3 %	3,4 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	4,1 %	5,8 %	7,4 %	2,0 %	2,1 %	2,7 %	4,7 %	4,8 %	6,0 %	3,9 %	4,3 %	4,0 %	4,2 %	4,7 %	3,9 %	8,6 %	9,3 %	9,7 %
Månedslønn 2017	33725	34441	35762	38963	39043	39380	53364	53483	54292	36505	36711	37034	42583	42742	43160	39881	40168	40815
Median månedslønn 2017	33633	34134	34683	38225	38225	38225	51958	51958	52675	36375	36375	36375	42367	42367	42367	35483	37650	38225
Antall personer i 2017	1022			492			739			1523			711			43313		

Kilde: Politidirektoratet

I tabell 6.2 vises lønnsutviklingen for stillingsgruppene i gruppe 2. I denne gruppen skiller stillingen spesialetterforsker seg ut. Stillingen mangler tall fra 2010 og 2011 og lønnsveksten i 2013 er unormal høy sammenlignet med andre stillinger i gruppen. For grensekontrollører økte grunnlønn pluss faste tillegg med 36,5 prosent, som er den sterkeste veksten i gruppen.

Tabell 6.2 Årslønnsvekst fra året før i prosent for gruppe 2

	0296 Politirevisor			1416 Grensekontrollør			1531 Arrestforvarer			1552 Spesialetterforsker			Totalt for gruppen*		
	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	1,6 %	4,7 %	5,0 %	4,8 %	15,4 %	15,5 %	3,0 %	13,7 %	8,7 %				3,1 %	13,0 %	9,6 %
2011	3,1 %	3,2 %	3,0 %	4,0 %	4,0 %	2,4 %	4,6 %	4,6 %	4,8 %				4,3 %	4,4 %	4,3 %
2012	3,8 %	3,6 %	3,6 %	4,2 %	4,0 %	5,0 %	3,9 %	3,9 %	3,4 %	2,9 %	2,0 %	1,1 %	4,0 %	3,9 %	3,7 %
2013	3,8 %	6,5 %	6,4 %	4,7 %	2,1 %	0,5 %	4,4 %	1,6 %	2,2 %	17,5 %	15,3 %	13,6 %	4,5 %	2,2 %	2,1 %
2014	1,5 %	1,4 %	1,5 %	3,3 %	3,1 %	3,1 %	2,9 %	2,7 %	3,3 %	3,7 %	3,6 %	3,9 %	2,7 %	2,5 %	3,2 %
2015	3,1 %	3,1 %	3,5 %	1,4 %	1,6 %	2,0 %	2,2 %	2,4 %	2,3 %	0,3 %	0,4 %	0,6 %	1,9 %	2,1 %	2,3 %
2016	2,0 %	2,6 %	2,5 %	1,4 %	2,3 %	1,0 %	2,3 %	3,0 %	4,6 %	1,0 %	1,6 %	1,5 %	2,1 %	2,8 %	3,4 %
2017	2,2 %	2,2 %	2,3 %	0,1 %	0,2 %	0,1 %	1,5 %	1,6 %	0,3 %	2,6 %	2,6 %	2,5 %	0,6 %	0,8 %	0,1 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	20,4 %	27,7 %	28,4 %	26,2 %	36,5 %	32,5 %	25,7 %	36,0 %	32,8 %				24,8 %	34,8 %	32,0 %
Gjennomsnitt per år	2,6 %	3,4 %	3,5 %	3,0 %	4,1 %	3,7 %	3,1 %	4,2 %	3,7 %	4,7 %	4,3 %	3,9 %	2,9 %	4,0 %	3,6 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	4,4 %	10,9 %	11,4 %	9,5 %	18,5 %	15,0 %	9,1 %	18,0 %	15,2 %				8,3 %	16,9 %	14,5 %
Månedslønn 2017	45807	48623	48936,1	33947	36766	41470,2	34286	37106	42298	50094	52924	53452,3	37429	39563	45351,5
Median månedslønn 2017	46079	48895	48895,2	34133	36949	41160,4	34133	36949	42478,1	49133	51949	52799,4	35483	37650	44005
Antall personer i 2017		16			125			226			138			505	

*Ekskludert spesialetterforsker

Kilde: Politidirektoratet

Spesialetterforsker er ekskludert i beregnet akkumulert lønnsvekst for gruppe 2. Dette er fordi spesialetterforsker ikke påvirket gjennomsnittslønnen til gruppen i 2009, men gjorde dette i 2017. Dette vil ha store betydninger ettersom stillingen står for 27 prosent av personene gruppe 2, samtidig som stillingen har høyest månedslønn i 2017. Totalt har gruppen hatt sterkere akkumulert lønnsvekst enn staten i alle lønnsstørrelser, bortsett fra grunnlønn.

I tabell 6.3 viser lønnsutviklingen i Gruppe 3 med stillinger som har mer enn 3 personer i 2017. Stillingene renholder, fagarb.m/fagbrev, overingeniør og senioringeniør er de stillingene med mer enn 30 personer. Hos disse stillingene har akkumulert lønnsvekst i grunnlønn pluss faste tillegg vært på henholdsvis 22,2, 19,0, 20,4 og 27,2 prosent. Dette er en lønnsvekst som er på linje med gruppe 1, hvor de fleste stillingene hadde rundt 20 prosent akkumulert lønnsvekst.

Stillinger som hadde større lønnsvekst enn staten i alle lønnsstørrelser er bedriftslege, sjefingeniør, kjøkkensjef, driftsteknikker, driftsleder og psykolog som er godkjent spesialist. Av disse stillingene er det bare driftsteknikker som hadde mer enn 11 personer i 2017.

Tabell 6.3 Årslønnsvekst fra året før i prosent for gruppe 3¹⁾

	1085 Avdelingsingeniør			1087 Overingeniør			1088 Sjefingeniør			1129 Renholdsbetjent			1137 Driftsleder		
	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	2,4 %	2,4 %	0,9 %	3,2 %	2,9 %	2,1 %	0,9 %	0,9 %	-7,8 %	2,0 %	2,0 %	2,8 %	2,8 %	2,8 %	2,6 %
2011	2,4 %	2,4 %	2,2 %	3,4 %	3,4 %	3,2 %	8,6 %	8,6 %	8,5 %	4,0 %	4,0 %	4,3 %	8,3 %	8,3 %	8,0 %
2012	0,4 %	0,4 %	1,0 %	5,2 %	5,1 %	5,1 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %	3,8 %	3,8 %	3,9 %	5,5 %	8,7 %	11,5 %
2013	0,6 %	0,6 %	-1,3 %	2,9 %	2,9 %	4,9 %	-2,5 %	-2,5 %	6,9 %	3,0 %	3,0 %	2,3 %	2,4 %	3,4 %	1,0 %
2014	4,1 %	4,1 %	3,0 %	2,4 %	2,7 %	0,7 %	3,3 %	3,3 %	7,2 %	3,9 %	3,9 %	2,7 %	3,8 %	3,6 %	4,1 %
2015	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,8 %	1,0 %	-2,5 %	-2,5 %	-1,9 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	5,1 %	5,9 %	5,5 %
2016	0,8 %	0,8 %	0,7 %	1,3 %	1,1 %	0,8 %	6,2 %	7,2 %	6,0 %	1,0 %	1,1 %	1,2 %	1,1 %	1,2 %	1,5 %
2017	4,0 %	4,0 %	3,9 %	1,3 %	1,6 %	2,0 %	3,2 %	2,2 %	-4,0 %	4,1 %	4,2 %	4,1 %	1,9 %	1,9 %	1,5 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	11,3 %	11,3 %	6,8 %	19,8 %	20,4 %	19,0 %	30,1 %	31,3 %	35,9 %	20,8 %	20,9 %	20,1 %	32,6 %	39,0 %	39,0 %
Gjennomsnitt per år	1,8 %	1,8 %	1,3 %	2,5 %	2,6 %	2,5 %	3,9 %	3,9 %	3,6 %	2,9 %	2,9 %	2,8 %	3,9 %	4,5 %	4,4 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	-3,4 %	-3,4 %	-7,3 %	3,9 %	4,4 %	3,3 %	12,9 %	13,9 %	17,9 %	4,8 %	4,9 %	4,2 %	15,1 %	20,6 %	20,6 %
Månedslønn 2017	36121	36121	36129	44071	44838	45381	56555	56555	60220	29930	29975	30018	38367	40180	40258
Median 2017	35808	35808	35808	43108	44138	45343	54600	54600	57614	29725	29725	29725	38783	38783	38783
Antall personer i 2017	20			38			8			37			4		
	1117 Fagarbeider			1124 Kjøkkensjef			1304 Psykolog godkj spes			1130 Renholder			1136 Driftstekniker		
	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	-0,5 %	-1,4 %	-1,4 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,1 %	2,1 %	2,1 %	3,0 %	3,0 %	3,1 %	3,9 %	4,0 %	3,9 %
2011	4,9 %	4,8 %	4,8 %	3,6 %	3,6 %	4,1 %	8,8 %	8,8 %	8,8 %	5,5 %	5,6 %	5,5 %	4,7 %	5,3 %	5,1 %
2012	1,8 %	1,5 %	1,7 %	3,3 %	3,3 %	3,2 %	3,3 %	3,3 %	3,3 %	3,8 %	3,7 %	3,7 %	4,2 %	3,0 %	3,0 %
2013	1,8 %	2,2 %	2,0 %	5,1 %	5,1 %	5,1 %	3,4 %	3,4 %	3,4 %	2,4 %	2,4 %	2,3 %	4,0 %	4,0 %	4,1 %
2014	5,7 %	5,9 %	5,8 %	2,1 %	2,1 %	2,1 %	3,6 %	3,6 %	3,6 %	2,5 %	2,4 %	2,0 %	2,6 %	2,6 %	2,7 %
2015	5,8 %	7,0 %	7,0 %	14,8 %	14,8 %	14,7 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	3,1 %	3,6 %	3,6 %
2016	-0,4 %	0,1 %	0,1 %	1,1 %	1,1 %	1,2 %	5,2 %	5,4 %	5,4 %	1,3 %	1,4 %	1,5 %	3,5 %	4,1 %	5,3 %
2017	4,2 %	4,1 %	4,1 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	0,8 %	0,7 %	0,7 %	3,7 %	3,6 %	3,3 %	0,8 %	0,4 %	-0,8 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	20,5 %	21,5 %	21,5 %	37,3 %	37,3 %	37,7 %	31,0 %	31,3 %	31,3 %	21,9 %	22,2 %	21,8 %	28,9 %	30,0 %	31,2 %
Gjennomsnitt per år	2,9 %	3,0 %	3,0 %	4,4 %	4,4 %	4,4 %	3,6 %	3,6 %	3,6 %	3,0 %	3,0 %	2,9 %	3,3 %	3,4 %	3,4 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	4,6 %	5,5 %	5,5 %	19,1 %	19,1 %	19,5 %	13,7 %	13,9 %	13,9 %	5,8 %	6,0 %	5,7 %	11,9 %	12,8 %	13,9 %
Månedslønn 2017	32467	33751	33751	39532	39532	39625	58553	58644	58644	30865	30906	31030	35731	36350	36350
Median 2017	32642	33142	33142	40175	40175	40175	57208	57208	57208	30883	30884	31300	35808	36375	36375
Antall personer i 2017	7			5			11			123			23		
	1184 Kokk			1203 Fagarb.m/fagbrev			1132 Renholdsleder			1091 Tekniker			1181 Senioringeniør		
	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg	Grunnlønn	Grunnlønn pluss faste tillegg	Grunnlønn pluss faste og variable tillegg
2010	3,4 %	2,9 %	3,3 %	3,6 %	3,7 %	3,2 %	3,7 %	3,7 %	4,3 %				4,6 %	4,5 %	8,1 %
2011	5,6 %	5,4 %	4,9 %	4,3 %	4,1 %	4,3 %	6,4 %	6,4 %	5,8 %				3,4 %	3,5 %	-0,1 %
2012	2,5 %	2,8 %	2,8 %	3,3 %	3,3 %	2,9 %	3,4 %	3,4 %	4,2 %				3,0 %	3,0 %	4,6 %
2013	4,1 %	4,3 %	4,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,4 %	2,4 %	1,6 %				5,3 %	5,3 %	5,3 %
2014	2,1 %	2,1 %	1,9 %	1,8 %	1,8 %	1,7 %	1,7 %	2,2 %	2,4 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	3,2 %	3,6 %	2,5 %
2015	1,6 %	1,3 %	1,3 %	1,0 %	0,9 %	0,8 %	3,4 %	4,0 %	3,8 %	-5,1 %	-5,1 %	-5,1 %	3,3 %	3,7 %	4,2 %
2016	1,1 %	2,0 %	2,2 %	1,5 %	1,5 %	1,6 %	1,1 %	2,3 %	2,8 %	-4,5 %	-4,5 %	-4,5 %	1,0 %	0,8 %	0,6 %
2017	3,2 %	2,6 %	2,6 %	2,2 %	2,2 %	2,7 %	1,8 %	1,5 %	1,1 %	6,8 %	6,8 %	6,8 %	1,5 %	1,6 %	1,2 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	22,1 %	22,6 %	22,8 %	19,3 %	19,0 %	18,4 %	24,4 %	27,2 %	27,7 %				26,2 %	27,2 %	28,0 %
Gjennomsnitt per år	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	3,0 %	3,3 %	3,3 %				3,2 %	3,3 %	3,3 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	6,0 %	6,4 %	6,6 %	3,6 %	3,3 %	2,8 %	8,0 %	10,4 %	10,8 %				9,5 %	10,4 %	11,0 %
Månedslønn 2017	30747	31461	31524	32366	32658	32971	35550	36217	36276	36171	36171	36171	51129	51597	53524
Median 2017	30500	30714	31026	32192	32885	32885	30883	30884	35831	35854	35854	35854	45758	48317	50833
Antall personer i 2017	5			53			8			4			84		

Kilde: Politidirektoratet

¹⁾ 0782 Overlege, 0791 Bedriftslege, 0792 Bedriftsoverlege, 0794 Psykolog, 1084 Avdelingsingeniør, 1125 Husholdn.ass., 1126 Husholdningsbestyrer, 1127 Husholdsleder, 1128 Husøkonom og 1216 Driftsoperatør er ekskludert fra tabellen på grunn av at det er få personer i stillingene.

6.3 Lønnsutviklingen for Gruppe 1 i ulike deler av politiet

Blant stillingene i gruppe 1, er det i særorganene lønnen har økt mest fra 2009 til 2016, med unntak av for førstekonsulenter og seniorrådgivere. Konsulenter og seniorkonsulenter i særorganene hadde en akkumulert lønnsvekst i grunnlønn pluss faste tillegg på 27,4 prosent, en vekstrate som er langt høyere enn tilsvarende vekstrater i de andre enhetene. Politidistriktene har den svakeste lønnsveksten for alle stillingene i gruppen, med unntak av for førstekonsulenter.

Tabell 6.4 Grunnlønn pluss faste tillegg i kroner og akkumulert nominell lønnsvekst i prosent. I ulike enheter¹⁰

	1065 Konsulent			1363 Seniorkonsulent			1364 Seniorrådgiver			1408 Førstekonsulent			1434 Rådgiver		
	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter
2010	2,7 %	8,6 %	3,2 %	3,3 %	8,6 %	2,3 %	-1,9 %	2,3 %	3,1 %	2,7 %	6,6 %	3,2 %	3,9 %	2,6 %	1,8 %
2011	4,6 %	6,4 %	4,9 %	3,9 %	6,4 %	2,6 %	-1,4 %	4,7 %	4,3 %	4,6 %	1,8 %	3,9 %	3,1 %	5,2 %	4,8 %
2012	3,6 %	3,9 %	3,4 %	3,0 %	3,9 %	4,2 %	2,0 %	3,1 %	3,8 %	2,8 %	3,2 %	2,3 %	3,6 %	1,7 %	3,3 %
2013	2,0 %	0,7 %	1,2 %	0,9 %	0,7 %	3,3 %	1,6 %	1,3 %	2,9 %	3,2 %	-1,6 %	2,8 %	1,9 %	2,1 %	1,1 %
2014	2,2 %	2,0 %	3,5 %	2,5 %	2,0 %	1,3 %	3,6 %	1,3 %	4,1 %	1,9 %	2,3 %	2,0 %	2,4 %	3,3 %	3,9 %
2015	2,0 %	2,2 %	2,8 %	1,0 %	2,2 %	-0,1 %	1,3 %	3,4 %	3,3 %	1,8 %	1,8 %	0,8 %	2,0 %	3,9 %	2,7 %
2016	1,5 %	1,1 %	1,1 %	1,5 %	1,1 %	2,8 %	2,5 %	2,5 %	1,4 %	1,3 %	1,7 %	1,4 %	1,5 %	2,2 %	1,8 %
2017	0,4 %	3,0 %	-0,6 %	0,8 %	3,0 %	1,3 %	0,3 %	1,0 %	2,0 %	0,9 %	1,5 %	2,6 %	2,1 %	1,7 %	1,2 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	20,0 %	27,4 %	21,9 %	17,3 %	27,4 %	17,4 %	7,9 %	20,1 %	25,2 %	19,8 %	16,7 %	17,6 %	19,9 %	22,8 %	21,0 %
Gjennomsnitt per år	2,4 %	3,5 %	2,4 %	2,1 %	3,5 %	2,2 %	1,0 %	2,4 %	3,1 %	2,4 %	2,2 %	2,4 %	2,6 %	2,8 %	2,6 %
Månedslønn 2017	33456	37112	34553	38682	37112	41263	51717	40317	54796	36433	50613	37872	42386	41893	44004
Antall personer i 2017	729	268	25	417	17	58	167	109	463	1263	142	118	338	166	207

¹⁰⁾ Særorgan består av Kripes, Utrykningspolitiet, Økokrim og Politiets utlendingsenhet. Andre enheter består av Politidirektoratet, Politiets fellestjenester, Politiets IKT-tjenester, Politihøgskolen, Nasjonalt ID-senter og Grensekommisariatet

Kilde: Politidirektoratet

6.4 Lønnsutviklingen for kvinner og menn blant sivile

I gruppe 1 tjener menn mer enn kvinner. Fra 2009 til 2017 har denne forskjellen blitt mindre i stillingene seniorkonsulent og seniorrådgiver, men i de resterende stillingene har forskjellen blitt større. For konsulenter er kvinners gjennomsnittslønn, relativt til menns, blitt redusert fra 99,1 til 94,6 prosent. I de andre stillingene har endringene av relative lønnsforskjeller vært minimale.

Tabell 6.5 Månedslønn pluss faste tillegg. Lønnsvekst fra mai året før i prosent. Lønnsutvikling for kvinner og menn i Gruppe 1

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinner gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
1065 Konsulent	1,84 %	1,44 %	27840	34441	99,1 %	94,6 %	1134	1022	70,8 %
1363 Seniorkonsulent	1,72 %	1,13 %	32805	39043	95,6 %	96,6 %	148	492	84,3 %
1364 Seniorrådgiver	1,54 %	1,61 %	43575	53483	94,9 %	96,5 %	213	739	53,0 %
1408 Førstekonsulent	1,33 %	1,21 %	30187	36711	98,2 %	97,3 %	868	1523	82,9 %
1434 Rådgiver	1,82 %	1,91 %	34775	42742	96,6 %	95,9 %	343	711	69,9 %

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 6.6 Månedslønn pluss faste tillegg. Lønnsvekst fra mai året før i prosent. Lønnsutvikling for kvinner og menn i Gruppe 2

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinneres gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
0296 Politirevisor	2,6 %	2,2 %	37250	48623	98,0 %	100,2 %	19	16	62,5 %
1416 Grensekontrollør	2,3 %	0,2 %	26874	36766	100,8 %	100,2 %	64	125	50,4 %
1531 Arrestforvarer	3,0 %	1,6 %	26864	37106	101,3 %	99,2 %	182	226	36,3 %
1552 Spesialetterforsker	1,6 %	2,6 %	0	52924		100,3 %	0	138	34,8 %

Kilde: Politidirektoratet

I gruppe 2 er lønnsforskjellene på kvinner og menn marginale, og veksten i lønnen for begge kjønn har vært tilnærmet lik fra 2009 til 2017. Det er bare i stillingen politirevisor, der flertallet er kvinner. Stillingen grensekontrollør har like mange kvinner som menn, men blant spesialetterforskere, er det tilnærmet dobbelt så mange menn som kvinner.

Tabell 6.7 Månedslønn pluss faste tillegg. Lønnsvekst fra mai året før i prosent. Lønnsutvikling for kvinner og menn Gruppe 3¹⁾

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinneres gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
1181 Senioringeniør	0,8 %	1,6 %	39943	51597	95,2 %	90,8 %	37	84	29,8 %
1085 Avdelingsingeniør	0,8 %	4,0 %	31224	36121	93,5 %	93,9 %	9	20	75,0 %
1087 Overingeniør	1,1 %	1,6 %	36676	44838	96,7 %	97,4 %	32	38	34,2 %
1088 Sjeffingeniør	7,2 %	2,2 %	42139	56555	0,0 %	87,9 %	3	8	12,5 %
1091 Tekniker	-4,5 %	6,8 %	0	36171			0	4	0,0 %
1117 Fagarbeider	0,1 %	4,1 %	26683	33751	92,1 %	96,3 %	8	7	42,9 %
1124 Kjøkkensjef	1,1 %	2,0 %	28225	39532		93,0 %	1	5	60,0 %
1129 Renholdsbetjent	1,1 %	4,2 %	23795	29975	104,0 %	107,1 %	141	37	97,3 %
1130 Renholder	1,4 %	3,6 %	24413	30906	100,3 %	99,6 %	110	123	88,6 %
1132 Renholdsleder	2,3 %	1,5 %	28057	36217			9	8	100,0 %
1136 Driftstekniker	4,1 %	0,4 %	27853	36350	0,0 %		18	23	0,0 %
1137 Driftsleder	1,2 %	1,9 %	28381	40180	0,0 %		3	4	0,0 %
1184 Kokk	2,0 %	2,6 %	25006	31461			8	5	100,0 %
1203 Fagarb.m/fagbrev	1,5 %	2,2 %	26840	32658	95,8 %	96,9 %	44	53	50,9 %
1304 Psykolog godkj spes	5,4 %	0,7 %	44346	58644	0,0 %	99,3 %	2	11	72,7 %
0782 Overlege									
0791 Bedriftslege									
0792 Bedriftsoverlege									
0794 Psykolog									
1084 Avdelingsingeniør									
1125 Husholdn.ass.									
1126 Husholdningsbestyrer									
1127 Husholdsleder									
1128 Husøkonom									
1216 Driftsoperatør									

¹⁾ For stillinger med færre enn 4 personer vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

I gruppe 3 er det kun ti stillinger hvor det er mulig å sammenligne lønnsvekst for kjønn. Dette skyldes at mange av stillingene i gruppen bare inneholder ett kjønn, eller at stillingene har færre enn 4 ansatte i 2017. Renholder er den største stillingen i antall personer, og i denne stillingen er lønnsforskjellen

mellom menn og kvinner neglisjerbar. Hos fagarb.m/fagbrev er det like mange menn som kvinner, men kvinner tjener bare 96,9 prosent av det mennene tjener. Dette er små forskjeller, og denne forskjellen har blitt mindre fra 2009 til 2017. Innenfor hele gruppen ligger kvinners gjennomsnittslønn i prosent av menns i intervallet 90 til 107,1 prosent.

7 LØNNSUTVIKLING LEDERE I POLITIET 2009-2017

7.1 Innledning

Innenfor ledere ses det på følgende grupper:

- **Politi**
 - 0290 Politiinspektør
 - 0326 Lensmann
 - 1243 Politistasjonssjef
- **Jurister**
 - 0254 Førstestatsadvokat
 - 0290 Politiinspektør (med påtalemyndighet)
 - 0295 Visepolitimester
 - 9194 Førstestatsadvokat
- **Sivile gruppe 1**
 - 0290 Politiinspektør
 - 1058 Administrasjonssjef
 - 1060 Avdelingsdirektør
 - 1407 Avdelingsleder
 - 1504 Namsfogd
- **Sivile gruppe 2**
 - 1054 Kontorsjef
 - 1055 Personalsjef
 - 1056 Økonomisjef
 - 1057 Informasjonssjef
 - 1211 Seksjonssjef
 - 1473 Studieleder
- **Toppledere**
 - 0292 Politimester (PU)
 - 1062 Avdelingsdirektør (NID)
 - 1062 Direktør (PIT og PFT)
 - 1244 Sjef for UP
 - 1480 Sjef for PHS
 - 1504 Namsfogd (Oslo til 1.4.2017)
 - 9106 Direktør (POD)
 - 9120 Politimester (politidistrikt og Kripas)
 - 9205 Sjef for Økokrim

7.2 Lønnsutviklingen for ulike grupper ledere i politistillinger

7.2.1 Lønnsvekst for ledere i politistillinger

I tabell 7.1 vises utvikling i grunnlønn, grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg for ulike grupper av ledere i politistillinger. Det ses på gruppene politiinspektør, lensmann og

politistasjonssjef. Som det fremgår har samlet vekst i grunnlønn pluss faste tillegg for gruppen vært på 34,8 prosent i perioden 2009 – 2016. Dette er 8 prosentpoeng høyere enn lønnsveksten i staten samlet. Inklusive faste og variable tillegg, var lønnsveksten 4,4 prosentpoeng høyere enn i staten. Det er politistasjonssjef og politiinspektør som har hatt sterkest lønnsvekst i perioden.

Tabell 7.1 Årslønnsvekst fra året før i prosent for ulike politigrupper

	0290 Politiinspektør			0326 Lensmann			1243 Politistasjonssjef			Leder politi - samlet		
	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg
2010	2,2 %	6,0 %	5,6 %	2,7 %	10,4 %	10,6 %	2,1 %	9,1 %	8,7 %	3,0 %	9,7 %	9,7 %
2011	4,3 %	4,4 %	4,5 %	3,6 %	3,3 %	2,7 %	4,2 %	3,9 %	4,2 %	4,2 %	4,0 %	3,5 %
2012	4,6 %	4,3 %	4,1 %	3,1 %	3,0 %	3,6 %	3,5 %	3,3 %	3,1 %	3,5 %	3,3 %	3,6 %
2013	3,9 %	4,7 %	5,0 %	3,3 %	3,6 %	3,3 %	4,0 %	5,0 %	4,8 %	3,9 %	4,3 %	4,2 %
2014	3,0 %	2,8 %	2,0 %	2,2 %	2,1 %	2,3 %	4,3 %	3,9 %	3,8 %	2,9 %	2,7 %	2,5 %
2015	5,3 %	4,9 %	5,6 %	2,8 %	3,1 %	3,1 %	4,1 %	4,0 %	4,1 %	4,5 %	4,4 %	4,5 %
2016	1,6 %	2,0 %	1,3 %	1,8 %	2,2 %	2,0 %	0,7 %	0,8 %	0,9 %	2,0 %	2,3 %	1,9 %
2017	3,8 %	3,5 %	3,7 %	1,9 %	1,8 %	1,6 %	2,2 %	1,9 %	2,3 %	3,4 %	3,1 %	3,0 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	27,7 %	33,0 %	31,6 %	21,2 %	30,9 %	30,8 %	25,1 %	33,9 %	33,4 %	26,6 %	34,8 %	33,8 %
Gj.snitt per år	3,6 %	4,1 %	4,0 %	2,7 %	3,7 %	3,6 %	3,1 %	4,0 %	4,0 %	3,4 %	4,2 %	4,1 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	10,8 %	15,4 %	14,2 %	5,2 %	13,6 %	13,5 %	8,5 %	16,2 %	15,8 %	9,8 %	16,9 %	16,1 %
Gjennomsnittlig månedslønn 2017	64 632	67 231	67 851	51 416	55 638	57 251	60 871	65 004	65 367	56 945	60 574	61 728
Median månedslønn 2017	62 100	65 383	66 123	49 133	53 267	55 640	60 167	64 300	66 233	56 117	59 242	60 250
Antall personer i 2017	141			218			31			390		

Kilde: Politiidirektoratet

7.2.2 Lønnsvekst for ledere i juridiske stillinger

I tabell 7.2 vises utvikling i grunnlønn, grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg for ulike grupper av ledere i juriststillinger. Det ses på gruppene førstestatsadvokat, politiinspektør med påtalemyndighet og visepolitimester. Samlet vekst i grunnlønn pluss faste tillegg for perioden 2009-2016 er 35,1 prosent. Dette er 8,3 prosentpoeng høyere enn lønnsveksten i staten samlet. Inklusive faste og variable tillegg, var lønnsveksten 6,9 prosentpoeng høyere enn i staten.

Det er gruppen førstestatsadvokat som har hatt den sterkeste lønnsveksten i perioden med over 51 prosent. Det ble gitt et særskilt løft for statsadvokatene og førstestatsadvokatene i 2016. Analysen viser at førstestatsadvokatene har hatt en vekst på ca. 20 prosent fra 2015 til 2016.

Tabell 7.2 Årslønnsvekst fra året før i prosent for ulike juristgrupper¹⁾

	0254 Førstestatsadvokat			0290 Politiinspektør			0295 Visepolitimester			9194 Førstestatsadvokat			Totalt for gruppen		
	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg
2010	2,8 %	2,8 %	2,8 %	2,8 %	2,6 %	4,0 %	0,3 %	-0,3 %	0,2 %				3,2 %	3,0 %	4,1 %
2011	6,9 %	6,9 %	6,8 %	3,8 %	3,8 %	3,6 %	4,9 %	4,0 %	5,0 %				3,8 %	3,7 %	3,7 %
2012	1,4 %	1,4 %	1,8 %	4,2 %	4,0 %	5,7 %	4,1 %	4,9 %	5,1 %				4,4 %	4,2 %	5,5 %
2013	1,9 %	1,9 %	1,6 %	4,0 %	3,7 %	3,2 %	7,0 %	8,0 %	5,7 %				5,3 %	5,1 %	4,3 %
2014	2,4 %	2,4 %	2,2 %	2,9 %	3,7 %	3,0 %	2,6 %	3,8 %	5,2 %				2,3 %	3,0 %	2,7 %
2015	8,7 %	8,7 %	8,7 %	4,9 %	4,3 %	3,8 %	4,1 %	2,1 %	2,8 %				5,3 %	4,6 %	4,3 %
2016	20,1 %	20,1 %	20,1 %	5,3 %	5,5 %	5,3 %	0,9 %	0,5 %	0,5 %				7,3 %	7,2 %	7,0 %
2017	1,2 %	1,2 %	1,2 %	4,4 %	3,7 %	1,7 %	5,4 %	7,6 %	6,2 %				5,0 %	5,0 %	3,6 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	51,7 %	51,7 %	51,4 %	31,5 %	31,0 %	32,4 %	26,3 %	25,2 %	27,1 %				36,2 %	35,1 %	36,3 %
Gj.snitt per år	5,7 %	5,7 %	5,6 %	4,0 %	3,9 %	3,8 %	3,7 %	3,8 %	3,8 %				4,6 %	4,5 %	4,4 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	31,6 %	31,6 %	31,4 %	14,1 %	13,7 %	14,9 %	9,6 %	8,6 %	10,3 %				18,1 %	17,2 %	18,3 %
Gjennomsnittlig månedslønn 2017	96 096	96 096	96 137	64 997	68 579	69 495	86 276	92 393	95 915				72 022	75 593	76 822
Median månedslønn 2017	95 667	95 667	95 667	61 667	66 246	66 941	85 692	91 267	92 726				68 546	73 063	74 041
Antall personer i 2017	15			100			22						138		

¹⁾ For stillinger med færre enn 4 personer vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

7.2.3 Lønnsvekst for ledere i sivile gruppe 1

I tabell 7.3 vises utvikling i grunnlønn, grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg for ulike grupper av ledere i sivile stillinger – gruppe 1. Det ses på gruppene politiinspektør, administrasjonssjef, avdelingsdirektør, avdelingsleder og namsfogd. Som det fremgår har samlet vekst i grunnlønn pluss faste tillegg for gruppen vært på 33,8 prosent i perioden 2009 – 2016. Dette er 7 prosentpoeng høyere enn lønnsveksten i staten samlet. Inklusive faste og variable tillegg, var lønnsveksten 0,1 prosentpoeng høyere enn i staten. Alle gruppene ligger over lønnsveksten i staten for øvrig. Det er gruppene politiinspektør og avdelingsdirektør som har størst vekst i grunnlønn pluss faste tillegg i perioden.

Tabell 7.3 Årslønnsvekst fra året før i prosent for ulike sivile ledere gruppe 1¹⁾

	0290 Politispektør			1058 Administrasjonssjef			1060 Avdelingsdirektør			1407 Avdelingsleder			1504 Namsfogd			Totalt for gruppen		
	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg
2010	4,1 %	5,5 %	5,5 %	2,2 %	2,2 %	2,3 %	6,3 %	6,2 %	-9,3 %	3,0 %	3,1 %	4,6 %	2,6 %	2,6 %	2,6 %	2,7 %	3,0 %	-0,4 %
2011	4,6 %	3,7 %	13,7 %	7,1 %	7,6 %	7,8 %	4,0 %	4,0 %	5,8 %	5,8 %	6,0 %	5,9 %	7,4 %	8,6 %	8,7 %	5,3 %	5,4 %	7,3 %
2012	5,4 %	5,8 %	-2,4 %	3,6 %	3,6 %	3,0 %	5,1 %	5,8 %	5,3 %	5,0 %	4,7 %	4,8 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %	5,2 %	5,3 %	3,9 %
2013	2,6 %	2,9 %	1,7 %	5,8 %	5,7 %	5,7 %	5,6 %	5,7 %	4,6 %	4,2 %	4,2 %	4,0 %	6,5 %	12,2 %	12,1 %	4,5 %	4,9 %	4,4 %
2014	4,3 %	4,9 %	6,3 %	3,3 %	3,6 %	4,0 %	8,6 %	8,1 %	10,2 %	2,2 %	2,2 %	1,9 %	1,4 %	2,0 %	2,0 %	3,8 %	3,9 %	4,6 %
2015	6,6 %	5,3 %	5,2 %	4,7 %	5,4 %	4,9 %	5,5 %	5,7 %	5,1 %	2,5 %	2,4 %	2,7 %	3,8 %	2,7 %	2,7 %	2,3 %	2,2 %	2,0 %
2016	2,5 %	3,5 %	4,1 %	0,8 %	1,8 %	1,8 %	3,8 %	4,5 %	2,4 %	3,4 %	4,1 %	3,7 %	-0,9 %	0,5 %	2,8 %	4,2 %	5,1 %	4,8 %
2017	3,9 %	3,9 %	2,2 %	5,3 %	5,0 %	5,0 %	-2,1 %	-2,5 %	-2,4 %	3,0 %	3,0 %	2,8 %	1,8 %	2,2 %	1,2 %	5,2 %	4,8 %	4,5 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	34,1 %	36,4 %	38,5 %	30,8 %	33,6 %	33,4 %	45,9 %	47,4 %	25,3 %	29,1 %	29,8 %	31,1 %	26,8 %	36,2 %	39,2 %	31,6 %	33,8 %	29,5 %
Gj.snitt per år	4,2 %	4,5 %	4,5 %	4,1 %	4,3 %	4,3 %	4,6 %	4,7 %	2,7 %	3,6 %	3,7 %	3,8 %	3,3 %	4,3 %	4,4 %	4,2 %	4,3 %	3,9 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	16,4 %	18,4 %	20,2 %	13,5 %	16,0 %	15,7 %	26,6 %	27,9 %	8,7 %	12,0 %	12,6 %	13,7 %	10,1 %	18,2 %	20,8 %	14,2 %	16,1 %	12,4 %
Gjennomsnittlig månedslønn 2017	64 220	65 501	66 045	70 836	72 220	72 282	81 610	82 287	82 862	51 497	51 831	52 260	60 142	64 887	65 684	64 189	65 146	65 627
Median månedslønn 2017	62 771	66 879	67 763	69 825	70 917	70 917	76 708	78 750	78 750	49 133	49 983	50 941	58 688	62 821	64 300	61 800	64 179	64 300
Antall personer i 2017	30			16			52			76			12			186		

1) Tallene i lønnsstørrelsen grunnlønn pluss faste og variable tillegg for stillingskode 1060 Avdelingsdirektør er noe misvisende da utgangspunktet for beregningene av variable tillegg i 2009 er for høyt. Disse tallene bør ikke vektlegges. Kilde: Politidirektoratet

7.2.4 Lønnsvekst for ledere i sivile gruppe 2

I tabell 7.4 vises utvikling i grunnlønn, grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg for ulike grupper av ledere i sivile stillinger – gruppe 2. Det ses på gruppene kontorsjef, personalsjef, økonomisjef, informasjonssjef, seksjonssjef og studieleder. Som det fremgår har samlet vekst i grunnlønn pluss faste tillegg for gruppen vært på 32,4 prosent i perioden 2009 – 2016. Dette er 5,6 prosentpoeng høyere enn lønnsveksten i staten samlet. Inklusive faste og variable tillegg, var lønnsveksten 3,8 prosentpoeng høyere enn i staten. Alle gruppene, med unntak av kontorsjef, ligger over lønnsveksten for staten. Informasjonssjef og seksjonssjef har den høyeste veksten med over 40 prosent.

Tabell 7.4 Årslønnsvekst fra året før i prosent for ulike sivile ledere gruppe 2¹⁾

	1054 Kontorsjef			1055 Personalsjef			1056 Økonomisjef			1057 Informasjonssjef			1211 Seksjonssjef			1473 Studieleder			Totalt for gruppen		
	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg
2010	3,3 %	3,3 %	3,1 %	2,0 %	2,0 %	2,9 %	3,2 %	3,6 %	3,7 %				4,2 %	4,2 %	4,6 %	5,8 %	5,8 %	5,8 %	4,0 %	4,0 %	4,3 %
2011	2,6 %	2,8 %	2,8 %	6,0 %	6,0 %	5,1 %	5,3 %	4,9 %	4,8 %				6,2 %	6,2 %	6,6 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	5,0 %	4,9 %	5,0 %
2012	2,5 %	2,5 %	2,6 %	4,5 %	4,8 %	5,6 %	5,4 %	5,4 %	5,3 %				5,9 %	5,8 %	5,9 %	2,3 %	2,3 %	2,3 %	4,9 %	4,9 %	5,1 %
2013	-0,4 %	-0,4 %	-0,8 %	4,5 %	4,1 %	3,7 %	4,8 %	4,7 %	5,2 %				2,6 %	2,9 %	3,6 %	5,7 %	5,7 %	5,7 %	1,1 %	1,2 %	1,4 %
2014	2,3 %	2,1 %	2,1 %	2,5 %	2,9 %	3,9 %	2,9 %	2,9 %	4,0 %				7,3 %	7,2 %	5,9 %	3,4 %	3,4 %	3,4 %	5,3 %	5,3 %	5,0 %
2015	2,5 %	2,5 %	2,5 %	5,7 %	5,3 %	4,4 %	5,1 %	4,6 %	3,6 %				5,0 %	5,1 %	6,1 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,8 %	4,8 %	5,1 %
2016	1,7 %	1,9 %	2,5 %	1,5 %	3,1 %	4,2 %	1,8 %	2,0 %	2,7 %				3,4 %	3,4 %	2,7 %	-0,1 %	0,7 %	0,7 %	3,4 %	3,6 %	3,5 %
2017	4,2 %	4,3 %	4,4 %	2,9 %	1,5 %	5,2 %	5,8 %	5,9 %	4,7 %				5,0 %	4,9 %	4,5 %	4,2 %	4,5 %	4,5 %	4,4 %	4,3 %	4,2 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	15,4 %	15,6 %	15,8 %	29,7 %	31,7 %	33,7 %	32,2 %	31,7 %	33,3 %				39,9 %	40,3 %	41,1 %	26,1 %	27,2 %	27,2 %	32,1 %	32,4 %	33,2 %
Gj.snitt per år	2,3 %	2,4 %	2,4 %	3,7 %	3,7 %	4,4 %	4,3 %	4,2 %	4,3 %				4,9 %	5,0 %	5,0 %	3,5 %	3,6 %	3,6 %	4,1 %	4,1 %	4,2 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	0,1 %	0,3 %	0,5 %	12,5 %	14,3 %	16,0 %	14,7 %	14,3 %	15,7 %				21,4 %	21,8 %	22,5 %	9,5 %	10,4 %	10,4 %	14,6 %	14,9 %	15,6 %
Gjennomsnittlig månedslønn 2017	47 243	47 381	47 815	56 745	56 896	59 823	58 718	58 833	58 894				59 766	59 919	60 184	61 199	61 911	61 911	56 471	56 628	57 039
Median månedslønn 2017	45 650	45 650	45 650	54 192	54 192	56 775	55 613	56 429	56 429				57 671	57 671	58 208	60 167	60 167	60 167	54 150	54 192	55 075
Antall personer i 2017	70			11			18						174			6			281		

¹⁾ For stillinger med færre enn 4 personer vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

7.2.5 Lønnsvekst for toppledere

I tabell 7.5 vises utvikling i grunnlønn, grunnlønn pluss faste tillegg og grunnlønn pluss faste og variable tillegg for ulike grupper av toppledere. Da det er få personer i de ulike lederkodene sees det her på toppledere samlet for hver av gruppene politidistrikt, særorgan og andre enheter. Særorgan består av Kripes, Utrykningspolitiet, Økokrim og Politiets utlendingsenhet. Andre enheter består av Politidirektoratet, PFT, PIT, PHS, NID og Namsfogden i Oslo (til 1.4.2017).

Følgende koder inngår i beregningene:

- 0292 Politimester (PU)
- 1062 Avdelingsdirektør (NID – f.o.m. 2012)
- 1062 Direktør (PIT og PFT – PDMT delt i 2014)
- 1244 Sjef for UP
- 1480 Sjef for PHS
- 1504 Namsfogd (Oslo til 1.4.2017)
- 9106 Direktør (POD)
- 9120 Politimester (politidistrikt og Kripes)
- 9205 Sjef for Økokrim

Samlet vekst i grunnlønn pluss faste tillegg for toppledere har vært på 40,4 prosent i perioden 2009 – 2016. Dette er 13,6 prosentpoeng høyere enn lønnsveksten i staten samlet.

Politimestere i politidistriktene har hatt den sterkeste lønnsveksten med 44,3 prosent vekst i grunnlønn pluss faste tillegg, se tabell 7.5. Gruppen hadde en vekst på 21 prosent fra 2015 til 2016.

Resultatet i gruppen andre enheter påvirkes av endringer i sammensetning av forvaltningsorgan i analyseperioden samt stor spredning i grunnlaget – fra avdelingsdirektør og namsfogd til politidirektør.

Tabell 7.5 Årslønnsvekst fra året før i prosent for ulike toppledere

	Andre enheter			Politidistrikt			Særorgan			Totalt		
	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg	Grunn-lønn	Grunn-lønn pluss faste tillegg	Grunn-lønn pluss faste og variable tillegg
2010	5,1 %	4,9 %	2,8 %	2,4 %	2,5 %	2,5 %	5,5 %	6,4 %	7,5 %	3,1 %	3,3 %	3,1 %
2011	3,9 %	2,0 %	6,2 %	1,6 %	1,8 %	1,8 %	3,0 %	3,0 %	1,9 %	2,0 %	1,9 %	2,3 %
2012	-0,2 %	3,5 %	2,1 %	3,2 %	2,6 %	2,6 %	4,0 %	3,9 %	3,9 %	3,1 %	3,2 %	3,2 %
2013	5,9 %	4,0 %	3,3 %	4,7 %	4,8 %	4,9 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	4,4 %	4,2 %	4,2 %
2014	1,0 %	2,4 %	2,5 %	2,5 %	3,8 %	3,7 %	2,8 %	3,5 %	3,5 %	2,1 %	3,4 %	3,3 %
2015	9,5 %	8,7 %	4,9 %	2,2 %	2,4 %	2,4 %	5,2 %	4,3 %	4,3 %	4,1 %	4,0 %	3,4 %
2016	0,8 %	1,3 %	1,3 %	25,1 %	20,9 %	20,9 %	9,0 %	7,4 %	7,4 %	17,9 %	15,4 %	15,4 %
2017	12,3 %	5,9 %	5,9 %	4,4 %	3,9 %	3,9 %	2,5 %	2,4 %	2,4 %	6,0 %	4,1 %	4,1 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	28,8 %	29,8 %	25,5 %	47,6 %	44,3 %	44,3 %	34,1 %	32,7 %	32,7 %	41,9 %	40,4 %	39,8 %
Gj.snitt per år	4,8 %	4,1 %	3,6 %	5,8 %	5,3 %	5,3 %	4,1 %	3,9 %	3,9 %	5,3 %	4,9 %	4,9 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	11,7 %	12,6 %	8,9 %	28,1 %	25,2 %	25,2 %	16,4 %	15,1 %	15,1 %	23,1 %	21,8 %	21,3 %
Gjennomsnittlig månedslønn 2017	104 759	104 759	104 759	106 108	106 108	106 108	102 818	103 418	103 418	105 160	105 274	105 274
Median månedslønn 2017	107 200	107 200	107 200	104 533	104 533	104 533	102 392	103 592	103 592	106 667	106 667	106 667
Antall personer i 2017		5			12			4			21	

Kilde: Politidirektoratet

7.3 Lønnsutviklingen for ledere i ulike deler av politiet

I tabell 7.6 – 7.9 vises lønnsutviklingen for ledere ut fra hvilken enhet de arbeider i. Det er sett på enhetene politidistrikt, særorgan og andre enheter. Tabellene viser grunnlønn pluss faste tillegg i kroner og akkumulert nominell lønnsvekst i prosent. Det understrekes at tallene kan være påvirket av at det er få personer i noen av gruppene i enkelte av enhetene.

Som det fremgår har lønnsveksten for politiinspektører både med og uten påtalekompetanse vært betydelig sterkere i særorgan enn i politidistrikt. Den har vært lavest i "andre enheter". Dette kan ha sammenheng med at politiinspektører i disse enhetene i liten grad er i ledende stillinger. For politiinspektører i sivile stillinger har lønnsveksten vært høyest i "andre enheter".

For gruppen avdelingsdirektør, har veksten vært høy i både politidistrikt, særorgan og andre, men høyest i politidistrikt. Avdelingsleder har høyest vekst i særorgan. Gruppene personalsjef, økonomisjef og seksjonssjef har hatt høyest vekst i gruppen andre enheter.

For kommentarer vedr. toppledere, se kapittel 7.2.5.

Tabell 7.6 Ledere i politistillinger¹⁾

	0290 Politiinspektør			0326 Lensmann			1243 Politistasjonssjef		
	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan
2010	3,1 %	7,2 %	8,2 %		10,4 %			9,1 %	
2011	6,6 %	3,8 %	6,7 %		3,3 %			3,9 %	
2012	4,9 %	5,5 %	0,5 %		3,0 %			3,3 %	
2013	1,5 %	6,9 %	6,1 %		3,6 %			5,0 %	
2014	4,8 %	1,2 %	6,0 %		2,1 %			3,9 %	
2015	1,5 %	5,9 %	7,8 %		3,1 %			4,0 %	
2016	3,1 %	1,0 %	2,4 %		2,2 %			0,8 %	
2017	2,1 %	5,0 %	8,4 %		1,8 %			1,9 %	
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	28,4 %	35,8 %	44,0 %		30,9 %			33,9 %	
Gj.snitt per år	3,5 %	4,6 %	5,8 %		3,7 %			4,0 %	
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	11,5 %	17,9 %	25,0 %		13,6 %			16,2 %	
Månedslønn 2017	58 394	71 576	75 446	0	55 638	0	0	65 004	0
Antall personer i 2017	50	79	12		218			31	

¹⁾ For enheter med færre enn 4 personer i stillingskodene vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 7.7 Ledere i juriststillinger¹⁾

	0254 Førstestatsadvokat			0290 Politiinspektør			0295 Visepolitimester			9194 Førstestatsadvokat		
	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan
2010			2,8 %	1,1 %	2,4 %			-0,5 %				
2011			6,9 %	8,9 %	3,6 %			3,2 %				
2012			1,4 %	5,9 %	4,0 %			5,1 %				
2013			1,9 %	8,2 %	3,7 %			7,4 %				
2014			2,4 %	-2,2 %	3,7 %			4,2 %				
2015			8,7 %	-6,9 %	4,1 %			1,9 %				
2016			20,1 %	0,8 %	6,1 %			1,4 %				
2017			1,2 %	23,7 %	3,4 %			7,5 %				
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016			51,7 %	15,7 %	31,0 %			24,8 %				
Gj.snitt per år			5,7 %	4,9 %	3,9 %			3,8 %				
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016			31,6 %	0,4 %	13,6 %			8,3 %				
Månedslønn 2017			96 096	64 671	68 592			92 404				
Antall personer i 2017			15	4	94			19				

¹⁾ For enheter med færre enn 4 personer i stillingskodene vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 7.8 Ledere i sivile stillinger gruppe 1¹⁾

	0290 Politiinspektør			1058 Administrasjonssjef			1060 Avdelingsdirektør			1407 Avdelingsleder			1504 Namsfogd		
	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan
2010	5,0 %	4,2 %	4,8 %		2,2 %		2,7 %	10,3 %	8,4 %	1,7 %	2,9 %	11,3 %			2,6 %
2011	4,1 %	1,7 %	3,2 %		7,6 %		5,9 %	4,9 %	2,0 %	6,5 %	6,3 %	4,1 %			8,6 %
2012	5,1 %	3,0 %	6,3 %		3,6 %		4,4 %	11,6 %	5,6 %	2,7 %	5,1 %	3,8 %			3,5 %
2013	4,7 %	6,4 %	-5,7 %		5,7 %		5,4 %	5,5 %	5,9 %	6,5 %	4,1 %	2,0 %			12,2 %
2014	1,2 %	2,7 %	16,7 %		3,6 %		12,9 %	1,9 %	3,3 %	3,6 %	2,8 %	2,9 %			2,0 %
2015	5,2 %	2,9 %	3,9 %		5,3 %		1,9 %	5,2 %	6,8 %	7,7 %	1,8 %	3,2 %			2,7 %
2016	4,9 %	3,9 %	-1,2 %		1,4 %		5,2 %	1,1 %	1,6 %	2,7 %	2,0 %	14,0 %			0,5 %
2017	4,5 %	3,0 %	5,6 %		4,5 %		3,4 %	-16,5 %	2,5 %	-5,9 %	3,0 %	5,6 %			2,2 %
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	34,4 %	27,7 %	29,7 %		33,2 %		44,8 %	47,6 %	38,5 %	35,6 %	27,7 %	48,6 %			36,2 %
Gj.snitt per år	4,3 %	3,5 %	4,2 %		4,2 %		5,2 %	3,0 %	4,5 %	3,2 %	3,5 %	5,9 %			4,3 %
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	16,6 %	10,8 %	12,6 %		15,6 %		25,7 %	28,1 %	20,2 %	17,7 %	10,8 %	29,0 %			18,2 %
Månedslønn 2017	62 020	67 582	69 915		71 664		89 986	76 574	76 863	65 552	50 151	53 462			64 887
Antall personer i 2017	15	6	9		14		22	23	7	7	63	6			12

¹⁾ For enheter med færre enn 4 personer i stillingskodene vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 7.9 Ledere i sivile stillinger gruppe 2¹⁾

	1054 Kontorsjef			1055 Personalsjef			1056 Økonomisjef			1057 Informasjonssjef			1211 Seksjonssjef			1473 Studieleder		
	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidistrikt	Særorgan
2010	2,7 %	3,3 %	8,2 %		3,1 %			3,6 %					4,0 %	3,0 %	4,5 %	5,8 %		
2011	1,7 %	3,3 %	4,5 %		5,9 %			4,7 %					4,6 %	6,6 %	5,2 %	2,5 %		
2012	3,5 %	1,9 %	2,7 %		6,3 %			5,4 %					1,9 %	4,9 %	9,4 %	2,3 %		
2013	4,3 %	-0,2 %	1,9 %		3,3 %			5,1 %					5,0 %	4,0 %	1,8 %	5,7 %		
2014	2,6 %	1,1 %	9,0 %		2,7 %			2,2 %					15,0 %	3,4 %	4,5 %	3,4 %		
2015	7,4 %	2,2 %	0,8 %		4,4 %			2,8 %					0,8 %	5,5 %	2,4 %	4,0 %		
2016	4,5 %	0,4 %	0,9 %		2,5 %			1,2 %					-0,6 %	1,4 %	-0,3 %	0,7 %		
2017	-3,2 %	3,5 %	2,8 %		1,9 %			4,9 %					3,1 %	3,8 %	3,0 %	4,5 %		
Akkumulert nominell vekst i lønn 2009-2016	29,8 %	12,6 %	31,0 %		32,0 %			27,7 %					34,2 %	32,6 %	30,6 %	27,2 %		
Gj.snitt per år	2,9 %	1,9 %	3,8 %		3,8 %			3,7 %					4,2 %	4,1 %	3,8 %	3,6 %		
Akkumulert reell vekst i lønn 2009-2016	12,6 %	-2,3 %	13,7 %		14,5 %			10,8 %					16,4 %	15,1 %	13,3 %	10,4 %		
Månedslønn 2017	52 433	44 931	49 232		55 523			55 686					70 962	51 427	57 724	61 911		
Antall personer i 2017	20	45	5		8			12					65	76	33	6		
Median månedslønn 2017	52 575	43 925	47 517		53 408			54 629					70 975	49 133	56 117	60 167		

¹⁾ For enheter med færre enn 4 personer i stillingskodene vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

7.4 Lønnsutviklingen for kvinner og menn blant ledere

Tabellene 7.10 – 7.14 viser lønnsutviklingen for grunnlønn pluss faste tillegg for kvinner og antall kvinner i de ulike ledergruppene.

For politiinspektører i politistillinger ligger lønnen for kvinner noe over lønnen for menn. Dette i motsetning til politiinspektører med påtalemyndighet som kun har 93,2 prosent av lønnen til en mannlig politiinspektør. For kvinner i sivile politiinspektører er lønnen kun 91,9 prosent av lønnen til en mann.

I øvrige politistillinger ligger også lønn for kvinner noe over lønn for menn. For ledere i øvrige juriststillinger ligger lønn for kvinner svakt under lønn for menn.

For administrasjonssjef, avdelingsdirektør, personalsjef og studieleder ligger lønn for kvinner en del over lønn for menn. For namsfogd, økonomisjef og seksjonssjef ligger lønn betydelig under lønn for menn. Den er henholdsvis 94,7, 86,6 og 91 prosent av mannens.

Lønn for kvinnelige toppledere ligger noe lavere enn for menn. Det har ikke ligget innenfor rammene av denne rapporten å finne forklaringer på denne lønnsforskjellen.

Tabell 7.10 Leder i politistillinger

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinnens gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
0290 Politiinspektør	2,0 %	3,5 %	48 838	67 231	99,1 %	102,0 %	79	141	16 %
0326 Lensmann	2,2 %	1,8 %	41 748	55 638	99,7 %	100,9 %	291	218	15 %
1243 Politistasjonssjef	0,8 %	1,9 %	47 624	65 004	103,7 %	100,4 %	33	31	16 %

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 7.11 Ledere i juriststillinger¹⁾

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinnens gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
0254 Førstestatsadvokat	20,1 %	1,2 %	62 613	96 096	99,7 %	99,9 %	11	15	33 %
0290 Politiinspektør	5,5 %	3,7 %	50 477	68 579	100,1 %	93,2 %	102	100	38 %
0295 Visepolitimester	0,5 %	7,6 %	68 599	92 393	87,5 %	98,2 %	12	22	27 %

¹⁾For stillinger med færre enn 4 personer vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 7.12 Ledere i sivile stillinger – gruppe 1

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinners gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
0290 Politiinspektør	3,5 %	3,9 %	46 216	65 501	91,0 %	91,9 %	24	30	33 %
1058 Administrasjonssjef	1,8 %	5,0 %	51 452	72 220	95,9 %	106,1 %	29	16	44 %
1060 Avdelingsdirektør	4,5 %	-2,5 %	57 244	82 287	96,0 %	101,5 %	28	52	31 %
1407 Avdelingsleder	4,1 %	3,0 %	38 772	51 831	89,5 %	97,6 %	58	76	71 %
1504 Namnsfogd	0,5 %	2,2 %	46 579	64 887	101,3 %	94,7 %	12	12	33 %

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 7.13 Ledere i sivile stillinger – gruppe 2¹⁾

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinners gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
1054 Kontorsjef	1,9 %	4,3 %	39 295	47 381	89,2 %	97,0 %	36	70	77 %
1055 Personalsjef	3,1 %	1,5 %	42 547	56 896	99,3 %	108,3 %	13	11	64 %
1056 Økonomisjef	2,0 %	5,9 %	42 205	58 833	100,1 %	86,6 %	24	18	67 %
1211 Seksjonssjef	3,4 %	4,9 %	40 707	59 919	93,5 %	91,0 %	59	174	65 %
1473 Studieleder	0,7 %	4,5 %	46 564	61 911	103,2 %	107,2 %	3	6	67 %

¹⁾For stillinger med færre enn 4 personer vises ikke tall.

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 7.14 Toppledere

	Lønnsvekst		Lønnsnivå		Kvinners gjennomsnittslønn i prosent av menns		Antall personer		Andel kvinner i %
	2016	2017	2009	2017	2009	2017	2009	2017	2017
Andre enheter	1,3 %	5,9 %	76 192	104 759	148,3 %	87,0 %	4	5	20 %
Politidistrikt	20,9 %	3,9 %	70 803	106 108	99,4 %	94,6 %	27	12	33 %
Særorgan	7,4 %	2,4 %	76 088	103 418	93,0 %	0,0 %	4	4	0 %

Kilde: Politidirektoratet

8 VEDLEGG

8.1 Generelt om lønssystemet i politiet

Lønnsutviklingen for ansatte i staten reguleres av hjemlene i Hovedtariffavtalen (HTA). Noen av hjemlene gir muligheter for individuelle endringer/lønnsvekst, andre er generelle og med varierende krav til kriterier og forutsetninger. Noen hjemler kan være relatert til bruk i enkelte situasjoner (for eksempel rekrutteringsproblemer) og noen er basert på særlig kriterier knyttet til stillingsinnhold, for eksempel som ved forhandlinger på særlig grunnlag. Årsaker til forskjeller har således sitt opphav i lønssystemets forskjellige intensjoner og de ulike kravene/forutsetningene i HTA, samt eventuell ulik praktisering av bestemmelsene.

8.1.1 Generelt om HTA og mulighet for lønnsforskjeller og hjemler for endring

Følgende hjemler kan gi en lønnsendring og påvirke omfanget av og muligheten for å få lønnsvekst, og da ikke nødvendigvis basert på likhet med kollegaer i samme kode, lønnsutvikling i virksomheten eller i forhold til øvrige statsansatte:

- Det generelle lønnsoppgjøret (hoved- eller mellomoppgjør) pr. 1. mai. Ofte gitt som krone- og/eller prosenttillegg. Alle får lønnsendring.
- Et eventuelt justeringsoppgjør avtales med en pott og virkningsdato i hovedoppgjøret pr. 1. mai. Oppgjøret er ikke rettet mot person, men for eksempel på koder, rammer, grupper og spenn. I denne perioden har ikke potten vært stor, og gir ingen særlig uttelling hverken for stats- eller etatsansatte. Justeringsoppgjøret er derfor heller ingen åpenbar årsak til lønnsforskjeller. Men de som får lønnsvekst både pr. 1. mai, på justeringsforhandlinger og i henhold til hjemlene nedenfor, vil samlet sett kunne få en bedre lønnsutvikling enn andre. I sistnevnte tilfelle vil også mer individuelle faktorer kunne danne grunnlag for forskjeller, jf. orienteringen nedenfor.
- Lokale 2.5.1 -forhandlinger med avtalt pott og virkningsdato kan samlet sett gi et løft for noen, avhengig av hva partene lokalt prioriterer. De lokale kravene kan gå på person og/eller særlige satsingsområder. Forhandlingene skjer på fritt grunnlag. Her er det derfor muligheter for både å rette opp og skape skjevheter. Det kan foreligge noen lønns- og personalpolitiske føringer både sentralt fra og på forhandlingsstedet (for eksempel likestillingstiltak, løfting av lavtlønnsgrupper og markeds-tilpasninger (må konkurrere på lønn). Både endring i stillingskoder og innplassering i lønnsramme (LR) i stedet for på spenn, samt skifte av LR kan gi endringer direkte, og derved skape forskjeller. Dette kan gi særlig uttelling hvis man også får et endret innslagspunkt for tjenesteansienniteten i lønnsrammen som stillingen er plassert i. 2.5.1 -forhandlingene kan brukes til å rette opp utilsiktede skjevheter i sammenlignbare stillinger. Alle i samme kode får altså ikke nødvendigvis samme lønn eller lønnsutvikling. Har man en lang tjenesteansiennitet, gjør en særlig god jobb og/eller er en viktig ressurs, kan dette føre til forskjellig lønnsinnplassering, lønnsutvikling og lønnsforskjeller. Hvis

man i tillegg er på en lønnsramme, vil tjenestetiden til enhver tid gjøre at man får automatisk opprykk. Er man på spenn så må det forhandles personlig for hvert opprykk. En lønnsforskjell kan oppstå direkte som følge av en automatisk lønnsutvikling på grunn av tjenesteansiennitet i henhold til LR i motsetning til stillinger i spenn. En annen årsak til lønnsforskjeller på landsbasis og gruppevis er at de lokale forhandlingsstedene er selvstendige og prioriterer ikke nødvendigvis likt.

- Lokale 2.5.3 -forhandlinger med underordninger – pkt. 1 tom 3. Pkt. 2.5.3- 1-a hjemler forhandlinger på såkalt særlig grunnlag. Det skal ha skjedd vesentlige endringer i stillingens arbeids- og ansvarsområde, slik at man kan si at stillingens karakter blant annet har endret seg til et høyere nivå.
- Pkt. 2.5.3-1-c er en hjemmel med en annen forutsetning i forhold til grunnlag for lønnsendringer. Det kan føres forhandlinger ved gjennomføring av en omorganisering som har ført til fusjoner og ditto ubegrunnede lønnsforskjeller. Denne hjemmelen kan komme til anvendelse når de nye politidistriktene er på plass. Bruken av pkt. 1 c er en kan-bestemmelse og betinger dekning på virksomhetens budsjett. For å få til et relevant sammenligningsgrunnlag for lønnsstatistikken må nevnte lønnsforskjeller kartlegges. Pkt. 1 c kan altså være en harmoniseringshjemmel.
- Pkt. 2.5.3-2 åpner for å bruke lønn som et personalpolitisk hjelpemiddel når det er problemer med å rekruttere og beholde spesielt kvalifisert arbeidskraft, eller grupper av arbeidstakere som har gjort en ekstraordinær arbeidsinnsats.
- Lokale 2.5.3.1-b produktivitetsavtale. Denne er lite brukt i politiet.
- HTA 2.5.5 er en hjemmel som gir arbeidsgiver en mulighet til å avgjøre lønsplassering ved utlysning og videre til å kunne vurdere arbeidstakerens lønsplassering på ny innen det er gått 12 måneder etter ansettelsen, samt ved overgang fra midlertidig til fast tilsetting. Arbeidsgiver står ganske fritt til å angi lønnsinnplassering i utlysningsteksten, men de tillitsvalgte kan kreve å drøfte denne. Arbeidsgiver skal kun orientere om de lønnsjusteringer som foretas etter bestemmelsens punkt 3.

8.1.2 Nærmere om lønnssystemet

Ad innplassering

Ved tiltredelse foretas innplassering på lønnsplanen som omfatter vedkommende yrkesgruppe, jf. fellesbestemmelsene § 3 "Innplassering på lønnsplan og opprykk". Lønnsplanene er en del av HTA. Tidligere tjenestegodskrives i tjenesteansienniteten slik godskrivingsreglene i § 5 fastsettes. Tjenesteansienniteten vil følgelig også kunne gi forskjeller i lønnsnivå innenfor samme stillingskodes lønnsramme. Opprykk skjer etter de regler som er fastsatt for den enkelte yrkesgruppe, jf. oversikten i HTA for stillinger i det statlige tariffområdet. Når det gjelder lønnsutvikling står den enkelte i stillingskodene i en tidsperiode. Når det gjelder politibetjentkodene står erfaringsmessig ansatte om lag 4 år i PB1-stilling og 3-4 år i PB2-stilling.

Definisjonen av lønn fremgår av fellesbestemmelsenes § 2. Lønn omfatter stillingens lønn etter satser i hovedlønnstabellen og tilleggslønnstabellens satser, dersom ikke annet er avtalt, jf. for eksempel oppramsingen i fellesbestemmelsenes § 11 nr. 1.

Avgjørende for om et tillegg skal regnes med, vil som en hovedregel være om dette er gitt etter tilleggslønnstabellen, jf. departementets kommentarer til definisjonene i § 2 i fellesbestemmelsene. Hvis også andre tillegg skal regnes med, er dette fastsatt i den enkelte paragraf. Dette er for eksempel tilfellet for lønn som blir gitt i henhold til § 11 nr. 1: altså lønn under sykdom, fødsel, adopsjon, omsorg for syke barn, velferdspermisjon og yrkesskade.

Ad Faste tillegg

Ved tiltredelse foretas innplassering på lønnsplanens A-tabell og eventuelt på B-tabellen. I politi- og lensmannsetaten har man med hjemmel i noen særavtaler også gitt faste tillegg. Disse er gitt som følge av en spesiell funksjon, belastning eller som følge av stillingskoden. De utbetales kontinuerlig i henhold til avtalenes forutsetninger. Både en midlertidig og en fast ansatt vil kunne være berettiget til å få et fast tillegg så lenge oppgavene og ansvarsområdet for angjeldende stilling opprettholdes, for eksempel som i henhold til hundeevtalen, det vil si så lenge vedkommende har funksjon som hundefører.

Dette er ikke tilpasset til at b-tabellen er fjernet og at akademikerne nå har individuelt avtalt lønn.

Et fast tillegg kan også utløses med hjemmel i ATB på bakgrunn av stillingskode, blant annet for stillinger som politibetjent 1, 2 og 3, politiførstebetjent eller politioverbetjent. I SAP er alle faste tillegg registrert som 42 lønnsarter, se vedlegg. En vesentlig del av faste avtaler er knyttet til sentrale avtaler/bestemmelser. De fleste faste tillegg er knyttet opp til en eller annen form for belastning som de tilsatte har. Enten i form av unntak fra samfunnets norm hva gjelder arbeidstid og vern, ekstra arbeidstid, ekstra innsats o.l.

8.1.3 Sentrale lønnspolitiske tiltak i perioden 2009-2016

Nedenfor gis en kort drøfting av noen viktige lønnspolitiske tiltak i perioden.

Polititjenestemenn, samt en del andre arbeidstakergrupper i staten, er gjennom forskrift unntatt deler av arbeidsmiljølovens (aml.) arbeidstidskapittel. For polititjenestemenn har forskriften primært vært knyttet til reglene om overtid. I tillegg har etaten framforhandlet egne arbeidstidsbestemmelser for politi- og lensmannsetaten (ATB). Disse bestemmelser inneholder ytterligere unntak fra aml. og angir samtidig kompensasjoner for denne belastningen. Før ATB-forhandlingene i 2009 oppstod en konfliktsituasjon rundt unntak fra hviletidsreglene som våren 2009 førte til utarbeidelse av forskrift som skulle regulere dette.

Resultatet av konflikten og forskriften førte til at ATB-forhandlingene i 2009 gav en fast årlig godtgjørelse (B1) på 25 000 kroner for de fleste politibetjenter (PB1, -2 og -3) som følger ATB-avtalen. Jurister og sivile på avtalen fikk en årlig godtgjørelse (B2) på 20 000 kroner. Videre var det mye fokus rundt bemanning

som førte til at alle på ATB skulle arbeide én time ekstra pr. uke, noe som gav en godtgjørelse på 15 000 kroner. Beløpene ble justert i takt med lønnsoppjøret i 2010 og 2011.

Fra 1. august 2012 falt ekstratimen med tillegget på 15 000 kroner bort. Forhandlinger om ny avtale i oktober 2012 førte til en prolongering, slik at ny ATB2013 først ble gjeldende fra 1.4.13. Her ble godtgjørelsene B1 (alle polititjenestemenn) økt til 31 000 kroner pr. år og B2 (sivile og jurister) til 28 000 kroner pr. år. Fra 1.1.2016 fikk alle ansattgrupper innenfor avtalens virkeområde lik godtgjørelse som ble økt til 33 000 kroner pr år. Dette beløpet reguleres årlig og var fra 1.10.16 på 33 792 kroner pr år.

En del tjenestemenn har en tilleggs godtgjørelse tilknyttet funksjonen de har. Dette er forhandlet gjennom egne sentrale særavtaler, og gjelder fire ulike funksjoner. Satsene fra 2015 var:

- Hundeførere (ca. 200 ansatte) 2 500 kroner pr. måned
- Veiledere (ca. 720 ansatte) 2 100-4 300 kroner pr. måned i 10 måneder
- UEH-mannskaper (ca. 800 ansatte) 10 300 til 15 500 kroner pr. år
- Instruktører. For instruksjon utbetales dagsatser, som da er et variabelt tillegg.

8.2 Lønnartoversikt

Faste tillegg

Lønnarter	Kommentarer	Lønnarter	Kommentarer
2705 Utvidet arbeidstid	1 ekstratime pr. uke (1.9.2009-31.8.2012)	1142 Nattidskomp. fast	Gj. turnustillegg
2706 Belastende unntak I	ATB-avtalen	1143 Lør/Søn.til. tur fast	Gj. turnustillegg
2707 Belastende unntak II	ATB-avtalen	1144 Morg./kveldstill. fast	Gj. turnustillegg
270A Belastende unntak utl	ATB-avtalen	1145 Reservetj dag gj.sn.fast	Gj. turnustillegg
2746 Belastende unntak I Svb	ATB-avtalen	1146 Reservetj natt gj.sn.fast	Gj. turnustillegg
2747 Belastende unntak II Svb	ATB-avtalen	1301 Fast morgen/kv.till	Gj. turnustillegg
2570 Hundeførergodtgj. fast	Hundeavtalen	1153 Fast godtgjøreelse	
2591 Komp ureg.arbt.-VPM/PI/LM	Lederavtalen - uregulert arbeidstid	1154 Fast godtgj.m/pensj	
2613 Praksisveil. - sikr.best.	Praksisveilederavtalen	1158 Hardsh.till. samb	
2673 Praksisveileder-sats 1	Praksisveilederavtalen	1167 Fast godtgj.m/pensj. tab.	
2674 Praksisveileder-sats 2	Praksisveilederavtalen	1302 Ref ADSL/bredb. priv.dekn	
2694 Praksisveileder-sats 3	Praksisveilederavtalen	1310 Tillitsvalgt-lok. tillegg	
2697 Praksisveil.-sats 1 + 50%	Praksisveilederavtalen	2525 Adjutant vaktjeneste	
2698 Praksisveil.-sats 2 + 50%	Praksisveilederavtalen	2558 Hosp-/beord.till. POD	
2699 Praksisveil.-sats 3 + 50%	Praksisveilederavtalen	2565 B-reg. u/overt. (tillegg)	B-tall utgått 2016
269B Praksisveil. sats 3-utlnd	Praksisveilederavtalen	2566 B-reg. inkl. overt.(till)	B-tall utgått 2016
2740 UEH sats 1 (1-4 år)	UEH-avtalen	2567 B-reg.u/overt. (fast)	B-tall utgått 2016
2741 UEH sats 2 (5-8 år)	UEH-avtalen	2568 B-reg. inkl. overt.(fast)	B-tall utgått 2016
2742 UEH sats 3 (fom 9. år)	UEH-avtalen	2602 B-reg. 2 u/overt. (till)	B-tall utgått 2016
2743 UEH - Sikringsbestemmelse	UEH-avtalen	2603 B-reg. 2 u/overt. (fast)	B-tall utgått 2016
274A UEH sats 1 (1-4 år) utlan	UEH-avtalen	2692 B-reg inkl.overt.(fast) 2	B-tall utgått 2016
274B UEH sats 2 (5-8 år)utland	UEH-avtalen	2696 B-reg Praksisv./lær.inst.	B-tall utgått 2016
274C UEH sats 3 (fom 9år) utla	UEH-avtalen	2569 Adjutant vakttjen.100%	
274D UEH - Sikringsbest.utland	UEH-avtalen	2579 Godtj.praksisveil.pensj.G	
2760 URE-bereds.- mnd.	URE-avtalen (Utenriksdepartementet)	2580 Beredskapstillegg	
2559 Misjonstillegg int. freds	Utenlandstillegg	2581 Belastningstillegg fast	
2669 Misjonstillegg int. freds	Utenlandstillegg	2582 Særtilllegg	
2612 Økonomisk virkemiddelordn	Økonomisk virkemiddelordning	2583 Godtgj. praksisveil. fast	
1114 Till.lønn u/red.(ikke ovt)		2584 Lørd.fengsl./Foreleggsjou	
1115 Tilleggs (ikke i ovt)		2590 Timel. u/B-reg. gjen.ber.	
1117 Godtgj. m/ferie fast tab.		2592 Særtill forebygg. avs.	
1119 Till.lønn u/red.(ikke ovt)		2600 Politimesterjour	
1120 Tilleggslønn (ikke i ovt)		2601 Seniortillegg	
1122 Godtgj. ikke ferie. fast		2670 Jourtjeneste fast S&B	
112A Till.lønn(ikke i ovt)		2690 B-reg lagf UEH m/overtid	Utgått - ny avtale
112B Tilleggslønn(inkl ovt)		2691 B-reg komp.omr>3år m/ovt	Utgått
112C Till.lønn(inkl ovt) Utl		2695 B-reg KSO-koordinator	Omgjort til fast tillegg 2016
112G Div. till (ikke ovt)		2716 Tilgj.lighet m/pensj.	
112H Div. till (inkl i ovt)		3081 Godtgj. ikke ferie. fast	
1129 Stedfortr gj. lang			

Variable tillegg

Lønnarter	Kommentarer	Lønnarter
2515 Reservetjeneste dag	Beredskapstillegg	5033 Kjøring hjem-arbeid
2516 Reservetjeneste natt	Beredskapstillegg	1206 Godtgj.ferieber.
2518 Reservetjen. natt PD/OT	Beredskapstillegg	1215 Godtgj.ikke feriebr
2519 Reservetjen. dag OT	Beredskapstillegg	1218 Honorar
2522 Beredsk. godtgj. res.tj.	Beredskapstillegg	1227 Møtegodtgjørelse
2523 Beredsk godtgj. be. overt	Beredskapstillegg	1233 Vakttjeneste
2526 Jourtj. ureg. arb.	Beredskapstillegg	1242 Godtgj.barnep v/kurs
2544 Ref beredsk.godtgj.be.ovt	Beredskapstillegg	1245 Merutg reise hjem/arb
2708 Utkjøp reservetj. 50%	Beredskapstillegg	1259 Godgj. ikke feriebr ant
2709 Utkjøp reservetj. 100%	Beredskapstillegg	2050 Hvilende vakt dag
1128 Stedfortr gj. dager	Stedfortredergodtgjørelse	2055 Hvilende vakt natt
1130 Stedfortr gj. kort	Stedfortredergodtgjørelse	2065 Lørdag/Søndagstill.
2035 Helgedagskomp. 100%	Helgedagstillegg	2066 Generert Lør/Søn.till
2501 Jourgodtgj helligdag POD	Helgedagstillegg	2500 Jourgodtgj uke POD
2510 Helgekomp 50%	Helgedagstillegg	2502 Jourgodtg før helligd POD
2511 Særkomp. helligdag	Helgedagstillegg	2505 Diff. gml./ny tjen.liste
2512 Helgedag omregnet tid	Helgedagstillegg	2532 Ref.bar særkomp.
2538 Helgedagskomp 100% Politi	Helgedagstillegg	2533 Ref.bar 100% lønn
2543 Ref.bar helgekomp 100%	Helgedagstillegg	2540 Refunderb. lørd/sønd.till
2606 Jourgodtgj. helligdag PU	Helgedagstillegg	2546 Instruktørgodtgjørelse
2607 Jourgodtgj. høytidsaf. PU	Helgedagstillegg	2549 Godtgj. lørdagsfengsling
2762 URE-bereds.- helligd.	Helgedagstillegg	2574 Settedommer/Pol.m.
2040 Morgen/kveldstill.	Turnustillegg	2575 Telefonvakt uke PDMT
2045 Nattidskompensasjon	Turnustillegg	2576 Beredskap uke PDMT
2060 Delt dagsverk	Turnustillegg	2588 Godtgj. beredskap
2068 Lør/Søndagstil. turnus	Turnustillegg	2589 Belastningstillegg
2504 Andre påfølg sønd	Turnustillegg	2596 Ref. dags. TA-tab uttrans
2514 Lør/sønd.till turnus	Turnustillegg	2605 Jourgodtgj. uke PU
2517 Andre påfølg lørdag	Turnustillegg	2611 Instruktørgodtgj. timer
2541 Ref.bar nattkomp. 45%	Turnustillegg	2616 Instruktørgodtgj tim m/fe
2542 Ref.bart skifttillegg	Turnustillegg	2617 Instruktørgodtgj dag m/fe
2503 Særkomp. ikke pensj.giv.		2618 Instruktørgodtgj tim u/fe
2524 Særkomp. u/11 timer fri		2619 Instruktørgodtgj dag u/fe
2535 Ref.bar særkomp 14 t		2761 URE-bereds.- uke
2545 Ref. særkomp. u/11t fri		3169 Priv.bet. instruktørgodt.
2563 Etterlønn int. freds.		5026 Offshoretilllegg dag
2593 Kompensasjon uttransport.		5027 Offshoretilllegg helg
2594 Ref. komp. uttransporter.		5028 Offshoretilllegg natt
2615 Økonomisk virkemiddelordn		5515 Godtgj,feriep.ber.
2685 Særkomp. u/8 timer fri		5520 Godtgj.ikke feriebr.
2686 Ref. særkomp. u/8t fri		5523 Tolkeoppdrag timer
2710 Sikringsbest. påtalejur.		5525 Møtegodtgj.
3012 Komp. til husleie		5535 Honorar
3015 Reisegodtgj. hjem/arbeid		5585 Reisegodtgj. hjem/arb
3022 Ref husleie		5600 Instruksjonsgodtgj.
3030 Fast reisegodtgj hjem/arb		

8.3 SST

I forbindelse med etableringen av A-ordningen fra 2015 er innsamling av lønnsopplysninger for alle ansatte samordnet og hjemlet i A-opplysningsloven (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2012-06-22-43>). Fra samme tidspunkt opphørte videre drift av Statens sentrale tjenestemannsregister (SST). Dette innebærer at data fra SST for 2015 og 2016 ikke er tilgjengelig. SST-registeret er nødvendig for å fremskaffe datagrunnlag på grunnlønn i staten. Uttrekket fra SST-registeret i fjorårets rapport gjenbrukes i denne rapporten, men dekker kun perioden 2009-2014.

For tall fra Statens sentrale tjenestemannsregister, er det sett på lønnsutviklingen i perioden 1. oktober 2009 – 1. oktober 2014. Statens sentrale tjenestemannsregister (SST) ble oppdatert to ganger årlig – 1. oktober og 1. mars. Registeret har eksistert siden 1973 og inneholdt ulike opplysninger om personer tilsatt i statlig tariffområde. Tellingen pr. oktober dannet grunnlag for produksjon av ulike lønns- og personalstatistiske oppgaver til bruk under forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår, lønns- og kostnadsanalyser, personalplanlegging, budsjettarbeid og ulike beregninger, blant annet beregning av lokale potter og kompensasjoner for lønnsoppgjør beregnet pr. budsjettkapittel for tariffområdet.

Det er Statistisk sentralbyrå (SSB), på oppdrag fra FAD (fra 1.1.2014 KMD), som samlet inn og kvalitetssikret dataene til tjenestemannsregisteret. Det ferdige datagrunnlaget ble så tilbakeført departementet, som var ansvarlig for den videre bruk av materialet. Dataene inneholdt ikke lønnsopplysninger for dem som er på lederlønnstabellen.